

CONSILIUL RAIONAL CĂUȘENI
DIRECȚIA EDUCAȚIE, CULTURĂ, TINERET, SPORT ȘI TURISM

A P R O B A T:

Șef adjunct Direcția Educație, Cultură,
Tineret, Sport și Turism Căușeni
DI Eugeniu CANȚÎR _____

18 ianuarie, 2024

**Raport analitic anual privind activitatea rețelei de
Biblioteci Publice din raionul Căușeni.
Anul 2023 – conectarea cu comunitatea prin
aria de servicii oferite.**

Căușeni, 2024

Responsabil date statistice – Șestacovschi Larisa, specialist principal bibliotecii, Direcția Educație, Cultură, Tineret, Sport și Turism Căușeni

Responsabil de elaborarea Raportului analitic, coordonator - Liuba Osipov, director BPR „Ion Ungureanu” Căușeni

Responsabili pe compartimente :

Instruiri și dezvoltare profesională - Popușoi Natalia, director-adjunct BPR

Servicii de bibliotecă și utilizarea lor – Apostol Oxana, Gargalic Svetlana, Voinițaia Nelli, bibliotecari BPR

Servicii pentru copii - Balan Natalia, bibliotecar, filiala copii a BPR

Filiala de carte română „Timiș” – Maria Gancev, bibliotecar

Abrevieri și acronime:

BPR – Biblioteca Publică Raională „Ion Ungureanu” Căușeni

BP – Bibliotecile Publice r-l Căușeni

BP – biblioteca publică; biblioteci publice

DECTST – Direcția Educație Cultură Tineret Sport și Turism Căușeni

ABRM- Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova

APL- Administrația Publică Locală

BNRM- Biblioteca Națională a Republicii Moldova

CFC – Centrul de Formare Continuă

CE-centrul de excelență

SMB- serviciu modern de bibliotecă

TIC – Tehnologiile Informaționale și de Comunicare

IT –tehnologii informaționale

*Raportul textual a fost discutat și promovat spre aprobare în cadrul ședinței din
17 ianuarie 2024*

*a Consiliului de administrativ al Bibliotecii Publice Raionale Căușeni,
Proces verbal nr. 1 din 17.01. 2024*

Publicație cu statut de manuscris.

SUMAR:

I. Misiunea, viziunea, valorile Bibliotecii. Obiectivele anului profesional 2023	4
II. Context organizațional. Componenta documentară a bibliotecii	7
2.2. Proiecte gestionate și cu statut de participare în 2023	8
2.2 Publicații. Reportaje. BPR „Ion Ungureanu” Căușeni în vizorul mass-media	8
2.3. Parteneriate	19
2.4. Voluntariat	21
2.5. Implicații profesionale	23
III. Dezvoltarea și prelucrarea resurselor informaționale	24
3.2. Achiziții de documente	24
3.3. Colecția electronică	29
3.4. Baze de date	29
IV. Servicii de bibliotecă și utilizarea lor	30
4.1. Indicatori statistici de utilizare a Bibliotecilor publice din r-l Căușeni	30
4.2 Indicatori de performanță (relaționali)	31
4.3 Descrierea serviciilor de dezvoltare a competențelor utilizatorilor. Servicii în sprijinul implementării Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă:	35
V. Activitate metodologică. Dezvoltare profesională continuă.	39
5.2 Reuniuni metodologice.	39
5.3 Activități educaționale pentru bibliotecari	40
5.4 Activitate de cercetare editorială	41
VI. Resurse	42
6.1 Resurse umane. Personal.	42
6.2 Resurse tehnologice	44
6.3 Resurse financiare	45
VII. Concluzii. Probleme și orientări de perspectivă	46
7.2. Analiza SWOT pentru anul de referință 2023	47
Anexa.1 Indicatori de performanță ai rețelei de biblioteci Căușeni	51
Anexa. 2. Reuniuni profesionale, instruirii organizate de BPR	53
Anexa 3 Reuniuni profesionale la care au participat bibliotecari din BP Căușeni	54
Anexa 4. Link-uri ale celor mai importante activități culturale ale BPR 2023	60

**„Bibliotecile trebuie să fie în fruntea schimbărilor pozitive,
iar bibliotecarii trebuie să fie conectați la tot ce se întâmplă în țară
și în comunitatea din aria de servire a bibliotecii...”**

*Forumul managerilor din cadrul Sistemului Național de Biblioteci,
ediția a 27-a*

I. Misiunea, viziunea rețelei de Biblioteci Publice Căușeni

Rețeaua de biblioteci publice din raionul Căușeni este constituită din 40 biblioteci publice gestionate de APL nivelul I și II, inclusiv Biblioteca Publică Raională „Ion Ungureanu” din cadrul Direcției Educație Cultură Tineret Sport și Turism, gestionată de Consiliul raional Căușeni.

Biblioteca raională activează ca centru biblioteconomic, oferind suport metodologic, logistic și dezvoltator pentru toți bibliotecarii din raionul Căușeni.

Misiunea de bază a bibliotecilor din rețeaua de biblioteci a raionului Căușeni a fost și rămâne a fi promovarea cărții și lecturii printre utilizatorii de toate vârstele, biblioteca servind drept punct de conectare a cetățenilor la informații valoroase. Utilizarea eficientă a tehnologiilor informaționale, promovarea accesului la valorile universale facilitând procesul de cunoaștere a valorilor naționale, livrând produse utile și atractive diferitor grupuri țintă.

Bibliotecile publice din raionul Căușeni tind spre inovarea activității, conectarea cât mai strânsă cu necesitățile și așteptările comunității pentru a-și demonstra reziliența.

La baza activității bibliotecilor publice stau principiile demnității, respectului, accesibilității, gratuității, transparenței, nediscriminării, confidențialității, neangajării politice, autonomiei profesionale și dezvoltării durabile, stipulate în Legea cu privire la biblioteci.

Valorile bibliotecilor sunt:

- Satisfacția beneficiarilor;
- Creativitate și inovație;
- Vizibilitate și eficiență a activității;
- Modernizare;
- Formarea și întreținerea spiritului comunitar;
- Colaborare și parteneriate.

Biblioteca Publică Raională „Ion Ungureanu”, având misiunea unui centru biblioteconomic regional prin activitatea sa fortifică motivația tuturor angajaților săi și a bibliotecarilor din r-l Căușeni pentru o formare continuă, pentru o acumulare de noi competențe, iar pentru cetățeni biblioteca vine cu oferte și invitații permanente pentru participare la activitățile de divertisment, de instruire non-formală și cele culturale prin generarea, implementarea, multiplicarea inovațiilor și prin prestarea serviciilor de bibliotecă de calitate.

Dorind să devină și să rămână competitive în spațiul prestării serviciilor cu caracter social, educativ, informativ, de dezvoltare profesională continuă și dezvoltare a personalității, BP Căușeni tind spre diversificarea serviciilor destinate cetățenilor din comunitate, având în vedere necesitățile lor de informare, dar și obiectivele de dezvoltare durabilă la nivel național specificate în Strategia Națională de Dezvoltare 2030, cât și Obiectivele de Dezvoltare Durabilă 2030 la nivel internațional elaborate de ONU.

Anul 2023 – conectarea cu comunitatea prin aria de servicii oferite.
Principalele obiective ale BPT pentru anul 2023 –
consolidarea relațiilor dintre bibliotecă și comunitate, susținerea incluziunii
digitale, sociale și culturale a membrilor comunității și ca rezultat îmbunătățirea
calității vieții oamenilor.

În anul care s-a scurs bibliotecarii tuturor BPT din raionul Căușeni s-au axat pe prioritățile profesionale formulate în cadrul Forumului Managerilor sistemului național de biblioteci cu referire la Biblioteca anului 2023, unde bibliotecarii:

- Prin toate activitățile desfășurate s-au îngrijit de îmbunătățirea imaginii bibliotecii în comunitate și de consolidarea relațiilor cu toți actorii care o reprezintă, oferind servicii de calitate, fiind prezenți acolo a fost nevoie de suportul și sprijinul lor;
 - Au direcționat mai multe resurse pentru a dezvolta o prezență online puternică. Interacțiunea cu utilizatorii prin intermediul rețelelor sociale a devenit mai strânsă și mai încrezută;
 - Au aplicat la proiecte, granturi și inițiative, obținând o mulțime de beneficii atât pentru utilizatorii bibliotecilor, cât și pentru îmbunătățirea infrastructurii bibliotecii, dar și economisind resursele fondatorilor și demonstrând posibilități inteligente de flexibilitate;
 - Au valorificat la maxim tehnologiile existente în bibliotecă, au realizat upgrade-uri și au procurat noi unități TIC;
 - Au întreprins măsuri pentru ajustarea colecțiilor la necesitățile actuale ale membrilor comunității prin achiziții și colectare de carte;
 - Și-au adaptat activitățile, oferind susținere, suport și servicii de calitate refugiaților din Ucraina contribuind efectiv la incluziunea lor în comunitățile noastre;
 - Au continuat să dezvolte servicii pentru toate grupurile de beneficiari, în special, pentru refugiații din Ucraina, având în vedere specificul de limbă și cultură;
 - Au diversificat ofertele educaționale, adaptându-le mai ales, pentru vârsta 5-10 ani;
 - Și în anul 2023 BP s-au implicat cu responsabilitate maximă în procesul de înregistrare a cetățenilor pe platforma www.compensantii.gov.md în vederea atribuirii fiecărei familii a unui grad de vulnerabilitate energetică. În bibliotecile unde lipsesc calculatoarele, bibliotecarii au stat cot la cot cu asistenții sociali fiindu-le primul ajutor, iar în unele localități invers, bibliotecarul a fost persoana care a înregistrat marea majoritate a cererilor solicitate;
 - BPR „Ion Ungureanu” Căușeni a oferit instruire, consultații, suport metodologic pentru bibliotecarii din bibliotecile din instituțiile de învățământ în vederea elaborării portofoliilor pentru evaluarea bibliotecilor școlare;
 - BP au dezvoltat servicii inovative de bibliotecă pe bază de TIC și lectură ca baza pentru dezvoltarea comunităților și susținerea implementării Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă 2030;
 - Au diseminat informațiile și materialele despre importanța și beneficiile lecturii;
 - Au dezvoltat competențe de gândire critică, combatând analfabetismul funcțional.

Anul de activitate 2023 al bibliotecilor publice din raion în condițiile în care orașul Căușeni și o mare parte din satele din raion a găzduit și continuă să găzduiască mulți refugiați ucraineni, bibliotecile au creat condițiile necesare pentru a pune la dispoziția cetățenilor ucraineni refugiați din cauza

războiului acces la internet și la presă. Pentru copii au fost amenajate spații cu jocuri, cărți de colorat, au fost suplinite fondurile de carte cu literatură artistică în limba ucraineană pentru toate vârstele.

Un alt aspect al activității în ansamblu al BP Căușeni a fost influențat de activitatea cu o normă de muncă 0,5 în 11 biblioteci (Florica, Tănătarii-Noi, Baccealia, Baurci, Chircăieștii-Noi, Copanca, Copanca-copii, Tocuz, BPO nr.1, BPO nr.2, Ciuflești) au influențat mult indicatorii de performanță, rezultatele anului fiind mai slabe ca în anul trecut. La moment, 3 biblioteci (Plop-Știubei, Taraclia adulți, Grădinița) nu activează din lipsa de bibliotecar. Au fost anunțate concursuri de angajare, dar până la moment nu s-au găsit specialiști. Biblioteca publică s.Leuntea este înaintată de către APL spre lichidare. 12,5 la sută (5 la număr) din totalul bibliotecilor publice din raion nu sunt dotate cu echipament tehnic și în acest proces complicat pentru bibliotecari din cauza crizelor parvenite nu se pot adapta la instruirile și prestarea serviciilor on-line.

Mizăm pe suportul și sprijinul angajatorilor, adică al APL, pe care îi rugăm să pună umărul la dotarea bibliotecilor cu echipament modern și achiziții de carte și asigurarea condițiilor decente de muncă (căldură și electricitate).

La fel de importante și actuale rămân a fost obiectivele puse și în anii anteriori:

- ODD-urile ca bază de noi proiecte comunitare;
- Desăvârșirea abilităților de utilizare TIC pentru bibliotecari. Valorificarea cunoștințelor în E-Guvernare, crearea și oferirea serviciilor în acest domeniu;
- Promovarea Cărții și a Lecturii ca serviciu prioritar al bibliotecii;
- Participarea la inițiativele și concursurile Proiectului Național „LecturaCentral”, Festivalul Cărții și al Lecturii, Concursul Literar Național „La izvoarele înțelepciunii”, „Citim cu voce tare împreună”, Ora de Coding la bibliotecă, Robo Liga Bibliotecilor, Ora de Ciding, Nocturna Bibliotecilor, Săptămâna Diasporei, Comemorarea Victimelor Holocaustului, Comemorarea Victimelor Deportărilor ș.a. inițiative din republică;
- Evaluarea impactului bibliotecii, dezvoltarea instrumentelor de impact și utilizarea datelor în promovarea bibliotecii;
- Modernizarea și diversificarea serviciilor ca factor de interes comunitar;
- Crearea unor spații moderne de bibliotecă, funcționale și atractive, întru facilitarea procesului de învățare, recreere și formare a comunității;
- Instruirea profesională continuă a tuturor bibliotecarilor din rețea, crearea noilor formatori în rândul bibliotecarilor;
- Implicarea în proiecte, atragerea bibliotecarilor din teritoriu și realizarea lor cu succes;
- Realizarea unor activități de Advocacy Pro-bibliotecă;
- Dezvoltarea parteneriatelor comunitare și identificarea noilor parteneri.

Anul 2023 a fost anul alegerilor Locale. Cu noi speranțe am așteptat venirea noilor aleși la cârma localităților. Dar, nici de această dată bibliotecile nu au fost considerate drept instituții importante în comunitate. Din păcate, unii indicatori de performanță ai bibliotecilor sunt la un nivel scăzut și în anul 2023 din motivul sistării activității unor biblioteci, sau a activității pe timp redus de muncă, iar reobținerea lor cere eforturi majore și noi abordări și metode de lucru.

II . Context organizațional.

2.1.Componenta documentară a bibliotecilor.

În anul 2023 lucrul asupra componentei documentare a tuturor bibliotecilor din raion nu a fost o prioritate, bibliotecile având deja politicile de bibliotecă aduse la numitor comun. Însă a fost pus în discuție **modificările la Legea cu privire la biblioteci** și la publicarea ei în Monitorul oficial toți bibliotecarii au fost îndemnați să o studieze și să o respecte în cadrul activității sale.

Din păcate, tot mai puțini bibliotecari-profesioniști avem în statele tuturor tipurilor de biblioteci, care ar face lucrul cu pasiune și profesionalism. Biblioteca raională organizează și îi invită la atelierele profesionale legate de descrierea bibliografică, clasificarea documentelor, colectarea și raportarea datelor statistice, crearea portofoliilor, gestionarea bazelor de date, organizarea evenimentelor de bibliotecă și alte activități ce țin la propriu de activitatea profesională.

Și la Biblioteca raională, la fel, se atestă o fluctuație de cadre, în anul 2023 au demisionat 2 angajați și s-au angajat alții 2, dar au studii altele decât profesionale și învățarea atribuțiilor la locul de muncă durează ceva timp. În raion la fel, au intervenit demisii-angajări în mai multe biblioteci publice, ceea ce a creat unele curențe la sistemul de raportare anuală, noile angajate neavând nici cea mai mică închipuire despre activitatea în bibliotecă și rămânând foarte mirate de existența unei evidențe statistice și raportări atât de vaste. Unii din angajați, ajunși la vârsta de pensionare, nu mai au randamentul de muncă necesar, se împacă mai greu cu tehnologiile, darnici nu pleacă la odihna binemeritată din frica că nu se vor descurca cu pensia pe care o oferă statul. Mereu mai este loc pentru perfecționarea profesională în rândul bibliotecarilor.

La fel, în anul 2023 s-a ținut cont studierea literaturii de specialitate, articolelor noi apărute în spațiul profesional, am lucrat în baza instrucțiunilor tehnologice, Politicilor de dezvoltare a colecțiilor BPR, Politicilor de cercetare în bibliotecă, au fost perfectate și aduse la ordinea zilei portofoliile serviciilor implementate, ale proiectelor, au fost ținute la zi Registrele de inventar, fișierele tematice și alte documente importante. A fost revizuit fondul de carte, o parte din biblioteci au procedat la casarea unui volum mare de literatură veche și învechită. Același lucru s-a întâmplat în toate bibliotecile publice din raion, bibliotecarii fiind conștienți de necesitatea ținerii la zi a ordinii în biblioteci, atât fizice cât și documentare.

La moment, politicile de bibliotecă sunt completate cu regulamente, reguli și instrucțiuni normative și tehnologice de care este necesar să dispună o bibliotecă publică, dar este necesar și realizarea prevederilor fiecărui document în parte. Evaluarea bibliotecilor publice, care a avut loc în anul 2021 a fost percepută ca o procedură de revizuire și totalizare a activității de bibliotecă. Acest lucru s-a răsfrânt foarte mult și asupra rapoartelor anuale prezentate. Ele au devenit mai precise, mai concrete și mai așezate în baza cerințelor și normativelor.

3 angajați ai BPR au participat la cursuri avansate de formare în domeniul aplicației Canva, programului Excel și Google Drive livrate de formatorii Clasa Viitorului de pe lângă UPS „Ion Creangă” din or. Chișinău. Instruirile au fost finanțate de Corpul Păcii.

Peste 90% de bibliotecari au participat la diverse activități de instruire non-formale oferite de Centrul Biblioteconomic Căușeni și alte centre de formare și instituții din țară.

2.2 Proiecte gestionate și cu statut de participare.

Anul 2023 a fost unul destul de productiv pentru derularea și implementarea proiectelor. Un efort major în acest domeniu a fost depus atât la continuarea inițiativelor începute în anul 2022, cât și la aplicarea la noi granturi și proiecte. Războiul din Ucraina și criza refugiaților, a oferit posibilități de aplicare la finanțatori străini în vederea dezvoltării diferitor servicii destinate copiilor și persoanelor refugiate. Astfel, Bibliotecile publice din raion au semnat acorduri de colaborare și parteneriat cu 109 parteneri și susținători ai bibliotecii. BPR „Ion Ungureanu” Căușeni a semnat 6 acorduri noi de colaborare și parteneriat cu diverse instituții și organizații atât din țară cât și internaționale, care au susținut financiar organizarea activităților de bibliotecă, cât și ne-au oferit posibilitatea de a procura mai multe bunuri cum ar fi mobilier de bibliotecă, 2 laptopuri, 2 calculatoare, jocuri de masă și de societate, inventar sportiv, cărți în limba română, ucraineană, rusă, engleză, italiană și rechizite de birotică.

Publicații. Reportaje.

Biblioteca Publică Raională „Ion Ungureanu” Căușeni în vizorul mass-media.

Din păcate, angajații bibliotecilor din rețeaua Căușeni și au înaintat spre publicare articole în ziare și reviste în anul 2023.

Biblioteca raională a înregistrat un număr bogat de reportaje ale televiziunii locale Studio-L ce reflectă activitățile bibliotecii, cât și reportaje audio înregistrate pentru Radio Moldova1 de către jurnalistul zonal Ilie Gluh..

Drept apreciere a creativității bibliotecii prin aplicarea, participarea și coordonarea în diverse proiecte ar fi impactul muncii depuse, creșterea imaginii bibliotecii în comunitate și recunoașterea bibliotecarului ca lider comunitar, profesionist la locul de muncă și specialist cu competențe multilaterale, considerăm și solicitarea surselor de informare mass-media (TV și radio) de a înregistra reportaje din bibliotecă despre activitățile pentru comunitate.

1. Biblioteca raională din Căușeni loc de refugiu pentru copii din Ucraina
https://www.youtube.com/watch?v=oZRR4_kKjbo
2. Sărbătorile de iarnă prilej de coeziune și integrare socială
<https://www.youtube.com/watch?v=6jwyXJrJnMQ>
3. Violența în bază de gen discutată cu femeile refugiate din Căușeni
<https://www.youtube.com/watch?v=GASKQQm1NJY>
4. La o săptămână de la lansarea site-ului compensatii.gov.md, cetățenii se adresează după ajutor
<https://www.youtube.com/watch?v=qoP17bmWe24>
5. Copii din Căușeni fac vara roboți
<https://www.youtube.com/watch?v=KwKB4K6wzkE>
6. VIDEO/ Bibliotecile publice din Căușeni și Ștefan Vodă au devenit accesibile
<https://www.studio-l.online/actualitate/video-bibliotecile-publice-din-causeni-si-stefan-voda-au-devenit-accesibile/>
7. VIDEO/ Ce citesc copii în săptămâna lecturii...
<https://www.studio-l.online/actualitate/video-ce-citesc-copii-saptamana-lecturii/>

8. VIDEO/ Specialiștii în comunicare din Căușeni au fost familiarizați la bibliotecă cu setul de instrumente pe care trebuie să le utilizeze în comunicarea cu mass-media
<https://www.studio-1.online/actualitate/video-specialistii-comunicare-din-causenu-au-fost-familiarizati-cu-setul-de-instrumente-pe-care-trebuie-sa-le-utilizeze-comunicarea-cu-mass-media/>
9. VIDEO/ Festival Pascal la Căușeni
<https://www.studio-1.online/actualitate/video-festival-pascal-la-causeni/>
10. WEEKEND CĂUȘENI: Fă din fiecare zi o descoperire, fie și mică
<https://www.studio-1.online/exploram/weekend-causeni-fa-din-fiecare-zi-o-descoperire-fie-si-mica/>
11. Astăzi este marcată Ziua națională a lecturii
<https://www.studio-1.online/actualitate/astazi-este-marcata-ziua-nationala-lecturii/>
12. VIDEO Consiliul de Presă a lansat la bibliotecă o campanie Națională de promovare a deontologiei
<https://www.studio-1.online/video/video-consiliul-de-presa-lansat-o-campanie-nationala-de-promovare-deontologiei-jurnalistice/>
13. VIDEO/ Bibliotecarii din Căușeni implicați și în acest an în înregistrarea certătenilor pentru compensații
<https://www.studio-1.online/actualitate/video-bibliotecarii-din-causeni-implicati-si-acest-inregistrarea-certatenilor-pentru-compensatii/>
14. <https://www.studio-1.online/economie/video-la-o-saptamana-de-la-lansarea-site-ului-compensatii-gov-md-cetatenii-se-adreseaza-numar-mare-dupa-ajutor-la-biblioteca-raionala-din-causeni/>
15. Legea cu privire la biblioteci va fi modificată// Vezi despre ce schimbări este vorba
<https://www.studio-1.online/clarificam/legea-cu-privire-la-biblioteci-va-fi-modificata-vezi-despre-schimbari-este-vorba/>
16. <https://www.studio-1.online/actualitate/video-violenta-baza-de-gen-discutata-cu-femeile-refugiate-stabilite-la-causeni/>
17. <https://www.studio-1.online/stiri-locale/foto-fost-lansat-proiectul-femei-si-fete-centrul-coeziunii-sociale-si-rezilientei-comunitare/>

O activitate productivă a bibliotecilor a constituit și participarea activă a bibliotecarilor la inițiativa Guvernului „Ajutor la contor”, unde au fost implicate 17 de biblioteci din care 23 de bibliotecari și reușind să introducă în jur de 5 mii de gospodării în baza de date pentru atribuirea unei categorii de vulnerabilitate energetică.

BP au participat și coordonat în anul 2023 mai multe proiecte, din care cele mai cu impact au fost:

Proiecte instituționale:

1. Unul din Proiectele instituționale inițiate de BPR „Ion Ungureanu” în contextul dezvoltării serviciilor pentru copiii mici care încă nu frecventează biblioteca este **Proiectul „Fiecare copil merită o poveste”** inițiat în anul 2023 și care a avut mare succes chiar de la prima activitate. Astfel, atât în Biblioteca raională, Filiala copii, BP Ursoaia cât și în alte biblioteci din raion au loc activități în cadrul acestui proiect-serviciu. Astfel, nenumărate solicitări din partea educatorilor de la grădinițe și a părinților cu copii preșcolari solicită serviciile bibliotecii la ușa grupelor din grădinițe. Bibliotecarii Filialei pentru copii în cadrul acestui proiect continuă să ofere activități de lectură și post lectură unui număr mare de copilași. Bibliotecarii periodic merg în grupele de grădiniță și în clasele mici cu un set de carte pe potriva copiilor și le citesc expresiv cartea, îi îndeamnă să citească, intrigându-i cu subiectul cărții, permițându-le să răsfoiască cartea, să privească imaginile, să coloreze și să deseneze personaje din povești. Scopul acestor vizite este Cultivarea dorinței copiilor de a deveni prieteni cu cartea.

Obiectivele vizitelor: Să se familiarizeze cu biblioteca și bibliotecarul.

Să recunoască tipuri de cărți: cu povești, cu poezii, enciclopedice, dicționare etc.

Să cunoască structura unei cărți.

Să manifeste atitudine grijulie față de carte.

În anul 2023 au avut loc 12 asemenea vizite în cadrul grădinițelor din oraș unde au fost implicați peste 250 de copii care sperăm pe viitor să devină utilizatori activi ai bibliotecii.

Tendințe asemănătoare acestui proiect se atestă în mai multe biblioteci din raion BP Ursoaia „Vin cu cartea la cei mici”, BP Sălcuța, BP Săiți „Trăistuța fermecată”; BP Baccealia, BP Chircăiești, BP Opaci. În anul 2023 vom recomanda și altor bibliotecari din BPT să acorde atenție acestui fel de activitate, care este benefic și aduce o îmbunătățire a imaginii serviciilor bibliotecii.

2. BP Săiți a inițiat și deja al treilea an implementează un proiect de caritate în parteneriat cu APL local și băștinași plecați peste hotare **„Îmbracă, încălță un copil”**. În anul 2023 în cadrul proiectului au fost susținute 7 familii, 18 copii, pentru care s-au adunat peste 10000 de lei, aportul fiind adus de 32 de persoane.

Proiecte naționale:

1. **Proiectul „Copiii pentru Pace”**, implementat de către Amici dei Bambini Moldova cu sprijinul financiar al Plan International, în parteneriat cu ABRM. Proiectul este destinat femeilor și copiilor care fug din calea războiului din Ucraina. În acest scop au fost identificate spații în incinta Bibliotecii Publice Raionale „Ion Ungureanu” Căușeni pentru educare și recreere, care includ o colecție de carte pentru copii și adolescenți, jocuri de societate pentru a facilita procesul de socializare și integrare a refugiaților ucraineni în comunitate.

Activitățile realizate sunt axate pe tehnici de storytelling deprinse la cursurile de instruire livrate de Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, dar și alte tipuri de activități pentru a face din Clubul de Lectură o platformă de atracție în incinta bibliotecii pentru micii exploratori ai cărților.

La fel au fost 3 vizite din partea echipei cu animatorii Ludobusului a organizației Amici dei Bambini Moldova, care au oferit picilor din comunitate, alături de micii ucraineni, un program interactiv, menit să-i înveselească și să-i învețe lucruri noi prin intermediul jocului.

Asigurarea dezvoltării și învățării copiilor prin prisma jocului și lecturii este o prioritate și simplifică procesul de cunoaștere, deoarece participanții învață lucruri noi, își antrenează memoria, atenția și creativitatea, se amuză și învață prin joc. În perioada ianuarie 2023 – octombrie la BPR Căușeni au fost realizate în acest proiect **47 de ateliere de storytelling și 50 de ședințe ale Clubului de lectură. La activități au participat circa 1707 de copii cu vârsta 3-14 ani, preșcolari la Grădinița Nr.1, „Albinuța” din localitate, copii de 7-10 ani, elevi ai claselor primare Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, 32 copii refugiați din Ucraina.**

Au fost promovate 76 de cărți cu povești poezii și texte educative, 12 jocuri intelectuale și de socializare pentru cei mici primite în dar din partea proiectului, și al donatorului.

Prin intermediul acestui proiect, copiii refugiați din Ucraina au avut oportunitatea să-și dezvolte abilitățile de comunicare și lectură, să se integreze mai ușor în comunitatea din Căușeni și să se bucure de activități recreative și educative. De asemenea, implementarea acestui proiect a avut un impact pozitiv și asupra copiilor din comunitatea locală, oferindu-le oportunitatea de a interacționa și de a învăța în mod plăcut și distractiv. Prin intermediul activităților de storytelling și a Clubului de lectură, copiii au avut șansa de a explora lumea cărților și de a-și dezvolta imaginația și creativitatea. De asemenea, prin jocurile de societate, copiii au învățat să socializeze și să lucreze în echipă, dobândind abilități importante pentru dezvoltarea personală și socială. Aceste activități au contribuit la promovarea păcii și a înțelegerii între copiii din diferite comunități și au creat un mediu sigur și prietenos pentru toți copiii implicați.

<https://www.facebook.com/biblioteca.raionala.causeni/posts/pfbid0RbEb6Aj7h2eqRBDDDEN7ZksMoDqdg94TM7VqzDjL9QEAqWWJZXLXrUwcXQdwY187l>

<https://www.facebook.com/biblioteca.raionala.causeni/posts/pfbid02LCEkW6ksZ3h2597z2Jy934THC7zPSG4DqoWK8GegNp49C8AbS8JjEKE7Dmz7vrdMI>

2. Biblioteca raională din Căușeni a continuat activitatea ca partener în Proiectul demarat în anul 2017 **„Comunități care învață”**. Proiectul este susținut de DVV Internațional Moldova în parteneriat cu ONG „Asociația Psihologilor Tighina” din orașul Căușeni. BPR „Ion Ungureanu” face parte din partenerii care implementează cu succes „Școala pentru adulți” în regiune. În anul 2023 a fost implementată inițiativa **„Incadrarea în societate a grupului de tineri-adulți NEET”**. Continuarea acestei colaborări și parteneriat cu „Asociația Psihologilor Tighina” în activitățile de implicare civică a cetățenilor în anul 2022-2023 prin proiectul: **„Tinerii NEET – reSTART prin incluziune”** implimentarea proiectului a fost realizat în perioada februarie 2022 – februarie 2023.

Susținut de Fundația Est – Europeană formatorul regional Popușoi Natalia a organizat în 5 comunități din r. Căușeni: Ursoaia, Chircăiești, Cîrnățenii, Căușeni, Hagimus. A fost pilotat un program-pilot de servicii sociale pentru **105 tineri NEET**, care au beneficiat de un complex de servicii-pilot pentru integrarea în viața socială și pe piața muncii. Au fost organizate ore de instruire cum să se familiarizeze cu portalurile de căutarea unui serviciu și scrierea unui CV, de asemenea, au fost oferite cursuri de dezvoltare personală și profesională, precum comunicare eficientă, managementul timpului și abilități de negociere. Tinerii au avut acces și la mentorat personalizat, unde specialiștii în domeniu i-au susținut în identificarea și urmărirea obiectivelor lor de carieră.

Pe parcursul programului, participanții au avut oportunitatea de a se implica în proiecte de voluntariat și stagii de practică în diverse organizații sau companii, pentru a-și dezvolta abilitățile și experiența în domeniul lor de interes. De asemenea, au participat la evenimente de networking și întâlniri cu angajatori, pentru a-și extinde rețeaua de contacte și a-și crește șansele de angajare.

Rezultatele acestui program pilot au fost încurajatoare, iar majoritatea participanților au reușit să-și găsească un loc de muncă sau să se integreze în alte activități productive. Mulți au vorbit despre impactul pozitiv al programului asupra încrederii în sine și a perspectivei lor de viitor.

Prin urmare, acest pilot de servicii sociale pentru tineri a demonstrat că, cu sprijinul și resursele potrivite, aceștia pot avea șanse reale de a se integra cu succes în viața socială și pe piața muncii.

Au fost folosite următoarele surse:

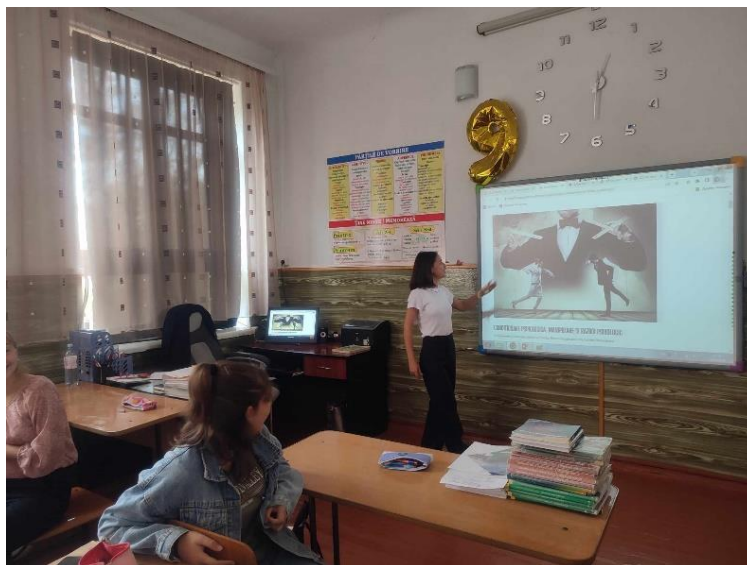
1. Jobber.md
https://jobber.md/?gclid=CjwKCAiAs6-sBhBmEiwA1NI8sxD3NCcYjg0Cx4587dZjrCEQnUAIEp1eHDpxew8IMaKfMMID39isRoCX9sQAvD_BwE
2. Rabota.md <https://www.rabota.md/ro/>
3. Angajat.md <https://www.angajat.md/>
4. Lucru.md <https://www.lucru.md/ru>
5. Joblist.md <https://joblist.md/ru/>
6. Piațamuncii.md <https://piatamuncii.md/ro>
Au trecut oră de instruire cum se organizează un CV
1. Europass https://www.cvwizard.com/ro?0&gclid=CjwKCAiAs6-sBhBmEiwA1NI8s0tXpUXiwOTxQPdSWFZ5BssJ95vMMLOKkbFx-UTW-HGxA_3qe7IoshoCuZcQAvD_BwE
2. Undelucram.md https://www.undelucram.md/creare-cv-online-simplu-romana-si-descarca-modelul-completat-cv-pdf-gratuit?utm_source=google&utm_medium=cpc&utm_campaign=search_cv_august23&gclid=CjwKCAiAs6-sBhBmEiwA1NI8s0hpfZvoTEI0dNz2qCFu65gZDb6_vpUjh3x92wgpGdxSeZvrPWcscxoCR_4QAvD_BwE
3. Europa.eu <https://europa.eu/europass/eportfolio/screen/profile?lang=en>

3. **Proiectul „Dezvoltarea competențelor media prin metodologia OWIS”** este un proiect educațional care a avut ca scop dezvoltarea competențelor mediatice ale tinerilor și ale maturilor, utilizând o metodologie specifică numită OWIS (Observe, Wonder, Investigate, Share).

Metoda OWIS încurajează nu doar tinerii să observe media din jurul lor, să se întrebe despre aceasta, să investigheze și să cerceteze informațiile, și apoi să împărtășească rezultatele cu ceilalți. Această metodologie s-a bazat pe ideea că elevii sunt învățați să analizeze critic media și să își dezvolte abilitățile de gândire critică și creativă.

Proiectul a implicat activități practice pentru elevi și persoane de vârstă a treia, unde au fost încurajați să exploreze diferite tipuri de media, să studieze sursele de informații și să înțeleagă modul în care sunt create și distribuite. Aceste activități a ajutat pe participanții să-și dezvolte competențe de identificare a informațiilor veridice și relevante, de a analiza și interpreta corect mesajele media, precum și de a-și exprima și comunica eficient propriile idei.

De asemenea, proiectul a implicat și colaborarea între diferite școli și instituții, pentru a promova schimbul de bune practici în domeniul educației media. Astfel, au fost organizate ateliere și seminare în care profesorii au fost instruiți în metodele OWIS și au fost încurajați să le implementeze în clasele lor.

<https://www.facebook.com/biblioteca.raionala.causeni/posts/pfbid02ZhAWPnp5C9ujd3mEKHr2yXYbCXZvCSacSeGmoBTYaPzCtuVe1C8gAF8BPLF177fpl>

4. Biblioteca Publică raională „Ion Ungureanu” a fost selectată să fie parte a proiectului **„Abilitarea femeilor, comunităților locale și a refugiaților din Moldova”**. Un bibliotecar a fost instruit în perioada 14-16 decembrie a fost abordată tema „Egalitatea de gen și indentificarea problemelor egalității de gen” unde au participat și specialiști din 10 localități din Republica Moldova.

Au fost atinse următoarele subiecte :

- Combaterea stereotipurilor de gen;
- Managementul Conflictului;
- Modurile de stabilire a problemelor de comunitate în domeniul egalității de gen
- Metodele de obținere a informației cu scopul combaterii egalității de gen din comunitate
- Identificarea resurselor necesare

În cadrul instruirilor s-a efectuat lucrul în echipă pentru la fiecare din subiecte menționate anterior, pentru stabilirea cauzelor, soluționării și efectelor stereotipurilor de gen asupra comunității locale prin prisma identificării grupului țintă, dar și a partenerilor locali (susținători) ca ONG și la nivel național. De asemenea, s-au discutat metodele de gestionare a conflictelor, atât în plan personal, cât și la nivel comunitar.

Participanții au învățat cum să identifice și să gestioneze conflictele, urmărind să promoveze comunicarea eficientă și rezolvarea pașnică a divergențelor.

Un alt subiect important abordat în cadrul instruirilor a fost identificarea problemelor de comunitate legate de egalitatea de gen și a diferitelor forme de discriminare. Participanții au învățat cum să identifice aceste probleme, cum să le analizeze și cum să propună soluții eficiente pentru a le remedia.

De asemenea, s-a acordat atenție tehnicilor și metodelor de obținere a informațiilor necesare pentru a combate inegalitățile de gen din comunitate. Participanții au învățat cum să utilizeze diverse surse de informații, cum să colecteze și să analizeze date relevante, cu scopul de a dezvolta strategii și inițiative eficiente în combaterea discriminării de gen.

O parte importantă a instruirilor a fost identificarea resurselor necesare pentru implementarea de intervenții și programe de combatere a inegalității de gen. Participanții au învățat cum să identifice și să acceseze resursele disponibile, cum să le valorifice și să le gestioneze eficient în favoarea obiectivelor de egalitate de gen.

În urma acestor instruirii au fost organizate 4 activități preconizate pentru doritorii de a învăța cum se scrie un proiect, cum se identifică o problema în comunitate, cum putem soluționa de-a exclude discriminarea de gen. Intrunirile informative au fost preconizate pentru toți doritorii de a cunoaște tematica, dar și pentru femeile din familii refugiate. La activități au participat 23 participanți din localitate și 7 femei din familii vulnerabile. În cadrul instruirilor din cadrul proiectului „Abilitarea femeilor, comunităților locale și a refugiaților din Moldova” au fost abordate teme importante legate de egalitatea de gen și au reprezentat un prilej pentru participanți de a învăța și dezvolta abilități și cunoștințe necesare în combaterea discriminării de gen și promovarea egalității în comunități.

Activitățile au fost realizate în cadrul proiectului „Abilitarea femeilor, comunităților locale și a refugiaților din Moldova”, implementat de Centrul de Drept al Femeilor, cu susținerea financiară a Fondului Națiunilor Unite pentru Democrație (UNDEF).

5. Programul „YES – Youth Empowerment Summit-Program”

Programul YES a imputernicit o echipă de 15 tineri voluntari cu scopul de a implementa activități cu tinerii, într-un process de co-creare alături de actorii comunității.

În anul 2023 au fost organizate 5 activități, au avut ore informative dar și vizite de studiu.

Implementarea acestui proiect în bibliotecă a adus o plusvaloare de aproximativ 5000 lei din partea Corpului Păcii. Copiii au beneficiat de Aguaphor-e moderne și agende, iar biblioteca a obținut un Flipchart, un joc intelectual Brainbox și mai multe rechizite de birou. Prin activismul tinerilor de la „YES” pot fi realizate lucruri frumoase pentru comunitate, acumulate experiențe de lideri pentru participanți, beneficii materiale și imateriale pentru participanți și bibliotecă!

<https://www.facebook.com/photo?fbid=174348845307771&set=pcb.174351605307495>

La data de 31 martie am avut minunata oportunitate să ajungem cu membrii echipei "YES" la Centrul de instruire EcoVisio s.Rîșcova, raionul Criuleni. Scopul acestei vizite de studiu a fost de a face cunoștință cu practici prietenoase mediului, de a ne familiariza și cunoaște exemple din domeniul dezvoltării durabile care au fost implementate la nivel de comunitate și sunt activ practicate de acest Centru de Instruire.

<https://www.facebook.com/photo?fbid=2418468178319134&set=pcb.2418468544985764>

La data de 12 mai liderul și 2 membri ai echipei "YES" Căușeni au avut o vizită de studiu la Centrul de producții și tehnologii pentru industriile de film și media, Mediacor.

Scopul acestei vizite a fost de a face cunoștință cu activitatea industriilor creative și TIC (creatch) și ghidarea tinerilor privind orientarea în carieră. Împreună cu formatorii tinerii au testat

funcționalitatea modelării grafice, au aflat despre arta fotografiei și au studiat principiile de lucru a unui Chroma Key.

Un mare interes tinerilor a trezit Igor Udușlivîi, profesorul de Game Design din cadrul Universității Tehnice Moldova .

<https://www.facebook.com/photo/?fbid=2444971609002124&set=pcb.2444972592335359>

În perioada 30 iunie – 2 iulie membrii echipei „YES” au participat la Școală de Vară unde au fost analizate rezultatele obținute în cadrul programului pe parcursul anului de învățământ 2022-2023, dar și pentru a trasa o viziune de dezvoltare în continuare a clubului „YES”. În baza aplicării la acest program tinerii au avut posibilitatea să scrie un proiect pentru a menține durabilitatea clubului. La finele acestui proiect PeaceCorps Moldova a finanțat clubul cu materiale necesare pentru a face o pictură murală în valoare de 4700 de lei. La acest proiect au participat 5 voluntari care au realizat pictura murală în incinta bibliotecii au alocat pentru această pictură în jur de 70 de ore.

Motivetele pentru care tinerii au facut această pictură murală au fost diverse și au inclus atât aspirații personale legate de exprimarea artistică, cât și dorința de a influența pozitiv comunitatea lor și societatea în ansamblu. Aducem sincere mulțumiri bravelor voluntare ale bibliotecii:

Paniș Giulia

Acatrinei Evelina

Filimon Adelina

Agapi Vitalina

6. *Proiectul „Biblio-R.A.F.T”*

. Biblioteca Publică Raională „Ion Ungureanua” și Biblioteca publică Ursoaia au participat la inițierea în anul 2022-2023 la a treia ediție a **Campaniei** de informare și educație electorală „Democrație sustenabila prin educație electorală!”.

Prin intermediul a 3 activități din cadrul campaniei a fost atins obiectivul de a contribui la dezvoltarea unei societăți democratice și crearea unei voci consolidate, sporind nivelul de informare și educație electorală a cetățenilor din Căușeni. În cadrul campaniei a fost pus accentul pe diversitatea beneficiarilor direcți, astfel având ca grup țintă adulți, tineri, elevi.

Prin intermediul activităților proiectului am promovat educația alegătorilor atât în rândul adulților cât și a tinerilor, cu scopul de a consolida cunoștințele și gradul de conștientizare a importanței participării la alegeri. Astfel, s-ar diminua numărul persoanelor dezinformate și s-ar trezi interesul față de participarea activă la vot a viitorilor alegători.

Nr.	Denumirea activității	Grup țintă	Data realizării activității
1.	Ora informativă „Un om informat, este un om protejat în perioada electorală”	24 de Tineri, clasa X-a	13 septembrie 2023
2.	Ora informativă „Siguranța online. Troll și rolul lor în perioada electorală”.	10 Maturi	17 septembrie 2023
3.	Ore de informare „Manipulare și propagandă”	21 de Tineri clasa a X-a	27 octombrie 2023

Printre activitățile proiectului s-au numărat organizarea de dezbateri și conferințe despre importanța votului și a participării civice, lansarea de campanii de informare și conștientizare prin intermediul rețelelor sociale și mass-media, distribuirea de materiale informative și educative în școli și comunități, și colaborarea cu ONG-uri și organizații locale pentru a organiza evenimente de învățare și implicare civică.

Prin intermediul dezbaterilor și conferințelor, am adus în fața publicului experți și specialiști în domeniul electoral, care au explicat importanța votului și impactul acestuia asupra societății. <https://www.facebook.com/biblioteca.raionala.causeni/posts/pfbid0t1zQ3udzZmJL79HWYd9G9P3aot1wbK3ZnxHAMMfvsQj7zZHCjQ1yVyZvvUwZjvJTI>

În cadrul acestor evenimente, am încurajat participanții să pună întrebări și să își exprime opinia, creând astfel un spațiu de dialog și dezbateri.

Campaniile de informare și conștientizare au avut ca scop să transmită mesaje clare și concise despre importanța votului și impactul acestuia asupra deciziilor politice. Am folosit platformele de social media pentru a înțelege publicul mai tânăr și a-i motiva să se implice activ în procesul electoral.

Distribuirea de materiale informative și educative s-a făcut prin intermediul școlilor și în comunitate. Ne-am concentrat pe furnizarea de informații obiective și complete despre procesul

electoral, precum și despre candidați și platformele lor politice. Am încurajat cititorii să verifice sursele și să se documenteze înainte de a lua o decizie privind votul.

Prin aceste activități, am reușit să creștem gradul de conștientizare a importanței participării la alegeri și am stimulat interesul față de vot în rândul adulților și tinerilor. Am observat o scădere a numărului de persoane dezinformate și o creștere a participării la alegeri, în special în rândul tinerilor. Acest proiect a încurajat implicarea activă a alegătorilor în procesul democratic și a contribuit la consolidarea democrației prin educație și conștientizare.

<https://www.facebook.com/natalia.popusoi.9/posts/pfbid03Hs4tKoDQWReAoqSkyGLkiUcDPZtpPfKchazGJgVUQW41GY2GWvALmCcv1qJDPql>

Activitatea cu maturii. A fost organizată o oră informativă cu tematica „Un om informat, este un om protejat”, care sunt instrumentele de manipulare, ce se întâmplă în perioada electorală? Au participat 10 doamne din comunitate. Activitatea a fost moderată de tânărul specialist al bibliotecii BPR „Ion Ungureanu” Vladislav Nazaria, care având studii de specialist IT și în domeniul ciberneticii. Au fost atinse subiectele protejarea gadgeturilor personale și de serviciu de escroci și trolli. Cine sunt Trolli și ce este Trilingul.

Prin această activitate, adulții au învățat despre importanța informării corecte și critice în perioada electorală, precum și despre modalitățile în care manipulatorii online încearcă să

influențeze opinia publică. Pot să înțeleagă cum să-și protejeze datele personale și să recunoască și să evite escroci și trollii online, utilizând sfaturile și recomandările specialiștilor IT.

https://www.facebook.com/story.php?story_fbid=pfbid026Dgh7V9hRv4jzJdwFCaBzFVNML1DmMamZr4bxqYs3oq6LSRDzswgEG3F4TFkf9FLI&id=100004003117694&mibextid=RtaFA8&p_aipv=0&eav=AfaSnqxy7cWt2nFLBUALOD3LgTRMZelQ6eM3idftMSX11jREyUAn3TF_hjm5ib66vU&_rdr

7. Biblioteca Ursoaia a participat activ ca partener și lider comunitar în cadrul proiectului comunitar **„Pune umărul”**, unde APL împreună cu cetățenii soluționează problemele locale atrăgînd fonduri și parteneri noi.

„Pune Umărul” este o inițiativă civică ce ajută cetățenii să soluționeze problemele locale cu forțele proprii.

Pe parcursul anului 2023 s-au derulat activități în cadrul a 5 parteneriate cu instituții din diverse domenii. Cele mai numeroase au fost cele organizate în parteneriat cu Grădinița de copii „Ghiocel”, Administrația Publică Locală, Gimnaziul Ursoaia; Asistența socială, și Întreprinderea municipală.

<https://www.facebook.com/photo/?fbid=1754667954726765&set=pcb.1754670291393198>

Proiecte internaționale:

1. Programul principal al USAID „Comunitatea Mea” implementat în localitățile Ursoaia, Taraclia și Căinari cu implicarea personalului din Bibliotecile locale în calitate de partener care își asumă responsabilitatea de a deveni un colțisor de descentralizare în comunitate. Astfel, la bibliotecă sunt organizate evenimente de informare a cetățenilor, ședințele grupurilor de lucru. Iar bibliotecarele Maria Tataroi, Tatiana Șendrea, Larisa Hîncu și Tatiana Chipăruș sunt „mâna dreaptă” a primarului, oferind sprijin și ajutor în activitățile organizatorice și de planificare.

La Taraclia în baza activității în acest proiect bibliotecarii au inițiat un serviciu de bibliotecă „Accesul cetățenilor la informație de interes public”, unde oferă locuitorilor diverse tipuri de informații legate de procesul decizional local, dar și cel raional și republican. Deseori, în Biblioteca din Taraclia își desfășoară ședințele Consiliul local, luînd decizii importante în favoarea localității.

2.3 Parteneriate:

Anul 2023 a fost unul destul de bun la menținerea colaborărilor vechi și crearea parteneriatelor noi. Astfel pentru anul 2023 au fost raportate în raion 109 parteneriate cu bibliotecile publice. Parteneriatele noi au adus roade în activitatea bibliotecilor din raion. O parte bună de biblioteci au valorificat parteneriatele deja existente, organizând activități culturale și comunitare în comun, oferind sprijin și susținere reciprocă.

- În anul 2023 BPR „Ion Ungureanu” a valorificat parteneriatul cu AO „Centrul de Drept al Avocaților” director Oleg Paliicontribuind cot la cot la coeziunea femeilor refugiate din Ucraina. Acest acord a fost foarte benefic pentru bibliotecă în perioada când trebuia de organizat cât mai multe activități de divers fel cu femeile refugiate din Ucraina, când bibliotecarii trebuie să prezinte un nivel ridicat de empatie față de cei care au fugit din calea războiului, iar femeile cu copii din Ucraina au avut nevoie de sprijin și susținere în domeniul drepturilor refugiaților, apatrizilor, persoanelor nedocumentate în vederea consilierii, informării și integrării lor, inclusiv susținere juridică și psihologică.

Biblioteca a oferit un spațiu, unde două ori pe săptămână au loc consilieri pentru persoanele care vizează acest acord.

Acest acord de parteneriat a adus beneficii materiale bibliotecii în sumă de aproximativ 100 mii lei în formă de un Laptop, mobilă și policioare de bibliotecă, un elevator pentru ridicarea persoanelor cu dizabilități la etaj și un cărucior pentru pentru persoane cu probleme locomotorii.

- Este populară printre biblioteci colaborarea cu instituțiile școlare. O parte din biblioteci au o colaborare foarte fructuoasă, dar între ele există de multe ori doar o înțelegere informală. În anul 2023 au fost oficializate acorduri între BPR cu **Biblioteca Liceului Teoretic „Ion Creangă”**, **Liceul Teoretic rus „Alexandr Pușkin”** cât și cu anumiți învățători și diriginți de clase, care vor să valorifice potențialul bibliotecii întru ridicarea interesului pentru carte și cunoștințe la elevi. Bibliotecile Publice din raion în cadrul acestor colaborări fundamentează organizarea în comun a activităților cultural-artistice, literare și de divertisment pentru copii și colaborare bibliotecari publici – bibliotecari școlari.

- BPR Căușeni a semnat la data de 05 aprilie 2023 un Memorandum de înțelegere internațional cu **INTERSOS - Moldova**. Prin acest Memorandum părțile își manifestă sprijinul pentru răspunsul la criza umanitară din Ucraina și sprijină refugiații din Ucraina în Moldova, contribuind la sprijinirea eficientă și la îmbunătățirea accesului incluziv la servicii de calitate și nevoile de protecție pentru refugiați, precum și pentru membrii gazdă.

În urma acestui parteneriat în biblioteca raională sunt organizate în fiecare activități de divertisment și de cunoaștere personală a copiilor refugiaților, pentru copiii din familii defavorizate și pentru maturii interesați de servicii psihologice. Copiii primesc de fiecare dată masă dulce, cadouri, rechizite, jocuri din partea organizației internaționale. Biblioteca a beneficiat de un lot de rechizite de birou foarte necesar în activitățile de zi cu zi.

- Unul din partenerii cei mai fideli și receptivi ai BPR rămâne a fi **Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”**. În baza acordului de parteneriat semnat anterior Biblioteca raională a desfășurat mai multe activități culturale și literare, ore de informare și lecții de istorie dedicate personalităților marcante locale și din lume. Astfel, au fost organizate un șir de activități în cadrul Săptămânii memoriei victimelor Holocaustului, Protejarea mediului ambiant, Participarea elevilor la concursuri și inițiative literare din cadrul FNLC, „Citim împreună”, „La izvoarele înțelepciunii” ș.a

Parteneriate frumoase cu instituțiile de învățământ din localitate o au toate BP din raion, elevii și profesorii fiind cei mai activi și interesați utilizatori și beneficiari ai serviciilor oferite de biblioteci.

- Tot aici putem menționa parteneriatele fructuoase cu **AdB „Plai natal”, AO „Speranța”, AO „Viitorul”, Centrul Social „Concordia”** care aduc beneficii și sporesc imaginea BPT Taraclia. În acest an biblioteca a obținut donații de cărți și rechizite de birotică necesare pentru activitatea zilnică.

- BPT Ursoaia are parteneriat frumos cu **Azilul de Bătrâni** organizând un șir de activități pentru seniorii beneficiari ai acestui azil.

- În calitate de partener, Biblioteca raională și BP au oferit spațiu și echipament, inclusiv utilizarea tablei interactive (BPR) pentru instruirii livrate de formatori din alte instituții beneficiarilor săi fiind asistați de către bibliotecari în cadrul seminarelor:

- Ședințe pentru instruire online ale profesorilor și învățătorilor, ședințele birourilor electorale, ședințe ale activiștilor civici ș.a.

BPR și BP înregistrează și un șir întreg parteneriate informale, cele mai active fiind cu instituțiile de învățământ și educație timpurie, Casele de Cultură, asistența socială, medici de familie, sectoriști din poliție, agenți economici, cetățeni interesați ș.a.

2.4 Voluntariat.

Voluntariatul este o dimensiune prioritară pentru dezvoltarea bibliotecilor, care oferă spații adecvate și condiții relevante pentru implicarea cetățenilor. Majoritatea voluntarilor care se oferă să ajute bibliotecarii sunt tineri activi, ei promovează serviciile, în special îmbogățirea cunoștințelor în domeniul tehnologiilor informaționale a utilizatorilor, promovarea aplicațiilor pe tablete, prestează ore informative, promovează clubul de lectură, promovează cartea.

Pentru o activitate mai productivă cu o credibilitate mai mare biblioteca are nevoie de persoane care să promoveze cauzele bibliotecii, care să contribuie la diseminarea practicilor frumoase, a activităților bibliotecii, dar și oferă anumite critici constructive. Pe parcursul ultimului an, BP din rețeaua Căușeni au înregistrat în jur de 33 de voluntari prin care bibliotecile au reușit să adune în jurul său persoane de încredere, voluntari ai bibliotecii, care rămân a fi și mentori pentru nou veniții utilizatori ai serviciilor de bibliotecă.

Pe parcursul anului 2023 în BPR au fost antrenați activ cel puțin 18 voluntari care au oferit în jur de 242 ore de voluntariat. Ei au fost implicați în activitățile recreative de pe lângă biblioteca raională, ajutor la teme pentru acasă, studierea limbii engleze, asistență la instruire IT, mentori în cluburile pe interese – Clubul de Robotică, Programul pentru Tineri YES, Clubul de Șah și dame, Tabăra de Vară a bibliotecii și multe alte activități unde tinerii își pot demonstra calitățile și își pot dezvolta abilități noi.

Clubul de Robotică.

Un serviciu al bibliotecii în care se implică tot mai mulți tineri în calitate de voluntari este și Clubul de Robotică de pe lângă BPR. Menționăm aici implicarea cu suflet a fraților Serafim și Emilian Lupan, Bogdan Focșa și Daniel Calancea, Alexandru Țurcan. Acești adolescenți asigură durabilitatea serviciului și creșterea semnificativă a numărului de participanți la acest serviciu. Ei au sarcina de a învăța copiii de vârsta 7-11 ani să programeze și să construiască roboți

inteligenti, la fel pregătesc grupuri de copii ca să participe la diverse concursuri de robotică cum ar fi "Robo Liga Bibliotecilor 2023, 2022, 2021, 2020,2019".

Serafim Lupan – un activ voluntar al Bibliotecii Publice Raionale „Ion Ungureanu”. Fiind utilizator fidel, Serafim se implică regulat în activități culturale, educaționale și informative a bibliotecii. Pasiunea sa mereu au fost calculatoarele. Venind la bibliotecă de pe când avea o vârstă de 9 ani și una din preferatele sale ocupații a fost robotica și programarea. Mereu era interesat de ceva nou și pe parcursul anilor a reușit să ajungă „mâna dreaptă” a antrenorului de robotică. Chiar și acum având 15 ani Serafim se implică cu drag în activitatea bibliotecii.

La fel, acum este în curs de intruire în domeniul tehnologiilor informaționale urmând următoarele cursuri ca:

- Introducere în programarea WEB (dezvoltarea aplicațiilor în mediul online)
- Administrarea sistemelor informaționale (administrarea sistemelor de operare și programarea pe SO)
- Managementul arhitectural al sistemelor informaționale (Dezvoltarea mediilor de programare a sistemelor de programare)
- Programarea utilizând limbaje structurale.(introducerea în mediul limbajelor structurale și logica de programarea)

Aceste implicări mențin BPR „Ion Ungureanu” la un nivel înalt în localitate în domeniul de robotică și programare pentru copii și adolescenți, crește imaginea și încrederea în comunitate. Iar seturile de roboți Lego pe care le are biblioteca sunt valorificate la maxim zilnic la orele de robotică.

Echipa de voluntari „YES”

Programul YES a imputernicit o echipă de 15 tineri voluntari cu scopul de a implementa activități cu tinerii, într-un proces de co-creare alături de actorii comunității. În cadrul acestui program 15 tineri voluntari au avut și vizite de studiu, unde au făcut schimb de experiență și cu alți tineri din Republica Moldova. Vizitele de studiu pentru voluntari pot aduce multiple beneficii atât pentru voluntari, cât și pentru organizațiile sau comunitățile pe care aceștia le deservește.

În luna Noiembrie -Decembrie au fost organizate 5 activități, au avut ore informative dar și întâlniri de socializare, ei au putut identifica o mulțime de probleme cu care se confruntă comunitatea noastră, îndeosebi localitatea Căușeni.

Cu suportul Corpului Păcii și acestui program intrarea în biblioteca raională arată altfel, datorită picturii murale realizate de voluntarele bibliotecii Paniș Giulia, Acatrinei Evelina, Filimon Adelina și Agapi Vitalina. Aceste fete pe parcursul a 70 de ore de voluntariat au realizat o lucrare care îmbină în sine mai multe semnificații, cum ar fi valorile naționale, harta raionului Căușeni, simboluri ce reprezintă interesele tinerilor și biblioteca în întregime.

BP Taraclia și BP Zaim activează ca parteneri în Proiectul „Școala tânărului Voluntar” care are drept scop dezvoltarea destinațiilor turistice. Cu suportul MiDL se va crea traseul turistic „Podoabele Sudului”, iar voluntarii bibliotecii vin în ajutor prin identificarea locurilor și destinațiilor turistice, soluționarea problemelor de amenajare a lor.

Majoritatea BP din raion atestă prezența voluntarilor în bibliotecile în care activează, oficial în anul 2023 au fost atestați 33 de voluntari, care au activat 829 ore în bibliotecile din raionul Căușeni.

În Bibliotecă tinerii voluntari se regăsesc mai mult în ajutorul bibliotecarilor la realizarea serviciilor de bibliotecă cum ar fi „În ajutorul temelor oentru acasă”, „Club de Șah și Dame”, Tabăra de Vară, „Bibliotecar pentru o zi”, „Ora de engleză” ș.a.

Mai mult sau mai puțin activi, dar nu există activitate de bibliotecă fără implicarea copiilor, tinerilor și altor categorii de persoane gata să se implice, să susțină, să vină cu sfaturi. Bibliotecarii sunt și ei voluntari activi în comunitate, lideri buni și de succes. Bibliotecara Maria Tataroi (BP Ursoaia), Josan Gheorghina (BP Tănătari), Larisa Hîncu (BO Căinari), Ana Hîncu (BP Tănătarii Noi), Rodica Baltag (BP Cîrnățenii-Noi), Nina Munteanu (BP Zaim), Nina Pavlenco (BP Săiți) care se remarcă prin spiritul său civic și capacitatea de a aduna oameni în jurul său. Asemenea istorii avem practic în fiecare localitate, bibliotecarii fiind inițiatorii faptelor bune pentru comunitate.

2.5. Implicații profesionale.

În anul 2023 bibliotecarii au continuat să fie activi în mai multe domenii decât cele profesionale.

Anul 2023 fiind unul electoral a implicat o parte majoră a bibliotecarilor din tot raionul în procesul electoral. O parte din bibliotecari au activat în calitate de președinți, secretari și membri ai Comisiilor electorale de nivelul I și a Birourilor electorale, dând dovadă de competențe înalte în desfășurarea alegerilor locale.

Directorul-adjunct al BPR „Ion Ungureanu” a fost angajată ca observator pe termen lung la Promo-Lex, ceea ce dă dovadă de responsabilitate și abilități înalte în domeniul electoral.

Foarte activi sunt bibliotecarii din localitățile care sunt în Programul „Comunitatea Mea”, unde bibliotecarii sunt facilitatori ai comunității. Aici menționăm bibliotecarele Ana Bocancea, Taraclia, Maria Tataroi, Ursoaia, Tatiana Șendrea, Larisa Hîncu, Căinari.

Directorul-adjunct BPR Natalia Popușoi a participat în calitate bibliotecar-formator regional în cadrul Proiectului „ **Tinerii NEET – reSTART prin incluziune**”.

Directorul BPR Liuba Osipov este membru al Consiliului de Administrație al I.P.I.Î. Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” Căușeni.

Bibliotecarele BPR Gargalîc Svetlana, Groza Oxana, Osipov Liuba și Popușoi Natalia fac parte din Consiliul participativ al orașului Căușeni. Participând la ședințele Consiliului au reușit să identifice și să amelioreze mai multe probleme din localitate precum ar fi gunoștile neautorizate din oraș, apa potabilă necalitativă, monitorizarea bugetului Primăriei ș.a.

Bibliotecara Maria Gancev 7 ani consecutiv elaborează probele pentru etapa raională a Concursului literar „La izvoarele înțelepciunii”. În rezultatul implicării serioase a dnei Gancev și a organizării la nivel înalt a Concursului, elevii căușeneni se califică pe primele locuri la etapa republicană.

Programul Național de Mentorat pentru Femei „INSPIR-O” are scopul de a promova participarea activă a femeilor în politică și pentru a le sprijini în dezvoltarea abilităților de leadership

și de luare a deciziilor, de a oferi un efort concertat de a sprijini și încuraja femeile în politică, contribuind la creșterea reprezentării și participării active a acestora în procesul decizional.

Popușoi Natalia a fost selectată să fie mentor pentru grupul de inițiativă din satul Feștelița raionul Ștefan Vodă, la data de 9 decembrie a fost organizat primul eveniment de interacțiune dintre Mentori/Mentore și Echipele comunitare. În dialog cu absolvente și participante ale Programelor anterioare de Mentorat. De asemenea, s-au prezentat și rezultatele proiectelor anterioare desfășurate în cadrul programului de Mentorat, cum ar fi proiectul "Scriu cu responsabilitate, acționez pentru comunitate" și proiectul "Eu sunt promotorul schimbării". Aceste proiecte au avut un impact semnificativ în 22 de localități din raioanele Căușeni și Ștefan Vodă. Mentora Popușoi Natalia a împărtășit cu participanții tehnici și metode de lucru care au dovedit eficacitatea lor în atragerea interesului și convingerea potențialilor parteneri și donatori, dar și a autorităților locale de a se implica în rezolvarea problemelor identificate. În cadrul sesiunii de interacțiune dintre mentori și reprezentanții echipelor comunitare, s-au stabilit obiectivele viitorului proiect al satului Feștelița, respectiv „Deschiderea unui teren de joacă pentru copii”. S-au discutat planurile de lucru și colaborarea cu mentorul și echipa de lideri din comunitate, iar s-a elaborat un plan de acțiuni pentru a obține sprijinul comunității și un rezultat concret. Evenimentul a culminat cu semnarea acordurilor de înțelegere și de parteneriat între mentor și echipa de lideri ai comunității din satul Feștelița, ceea ce a consolidat colaborarea dintre aceste două părți pentru implementarea proiectului propus.

<https://www.facebook.com/natalia.popusoi.9/posts/pfbid025AyFoL7Wr7rQXhJcENRL8TuzDhmEpFcZSDXcx9oTmodguJkN3364XTETdjpHXmf7l>

Acest program este susținut de Programul Național de Mentorat pentru Femei „INSPIR-O” este realizat de către Centrul „Parteneriat pentru Dezvoltare” cu susținerea Programului ONU „Femeile în Politică”, implementat de Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor (UN Women) și Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD), în parteneriat cu Fundația Est-Europeană și Centrul „Parteneriat pentru Dezvoltare”, finanțat de Guvernul Suediei.

III. Dezvoltarea și prelucrarea resurselor informaționale.

3.1 Accesul la raft.

Biblioteca raională Căușeni și BP oferă publicului larg 99% acces liber la rafturile bibliotecii. Oricare utilizator al bibliotecilor din raion poate personal să navigheze printre rafturile cu cărți și publicații. 1% din numărul de cărți se află fie în dulapuri, fie depozitate din motiv, că sunt scumpe, rare, fac parte din colecțiile mai vechi și puțin întrebate, sau sunt rezervate și sunt oferite la cerere în condiții obișnuite, fiind înregistrate obligatoriu în formularul utilizatorului.

3.2. Achiziții de documente.

Având în vedere prioritățile profesionale ale anului 2023, dezvoltarea colecțiilor constituie un obiectiv prioritar pentru toate tipurile de biblioteci, care au misiunea clară de a pune la dispoziția utilizatorilor informații calitative și necesare pe diverse suporturi informaționale. Politicile de

dezvoltare a colecțiilor BP stipulează direcțiile de achiziții și de gestionare corectă a colecțiilor de bibliotecă. Dezvoltarea colecțiilor este un proces de creștere și de actualizare a colecțiilor prin achiziție și eliminarea periodică a documentelor, urmărește realizarea echilibrului între exhaustivitate și selectivitate, astfel, încât fiecare utilizator să găsească în bibliotecă un număr suficient de titluri din zona preocupărilor sale informaționale. De felul în care se realizează dezvoltarea colecțiilor depind și următorii factori: imaginea bibliotecii, valoarea colecțiilor și sporirea numărului de utilizatori ai bibliotecii.

În anul 2023 dezvoltarea colecțiilor s-a orientat pe obiectivele clar definite:

- Achiziția de carte la maximum bazată pe cererea utilizatorului, pe studierea atentă a pieței care propune carte;
- Creșterea colecției de documente și din alte surse decât cele bugetare, care să răspundă nevoilor utilizatorilor;
- Utilizarea resurselor info-documentare din colecțiile web cu acces deschis – descărcarea cărților în format PDF și audiocărți, diverse informații în format digital și stocarea lor în baze de date ale BPT;
 - Continuarea activității de integrare a resurselor info-documentare din colecția bibliotecii în catalogul-fișier offline al bibliotecii raionale, cât și a celor din rețeaua BP;
 - Integrarea colecției de carte al BPR în SIBIMOL;
 - Colaborarea constantă și eficientă cu partenerii și populația în vederea colectării surselor pentru achiziții și colectării diverselor donații de carte;
 - Asigurarea igienei, securității colecției.

Dacă e să vorbim despre Biblioteca raională, am putea să spunem tare, că anul 2023 a fost unul foarte productiv la acest capitol. În primul rând a fost realizată o achiziție de carte conform cerințelor utilizatorilor și în urma cercetării minuțioase a ofertelor. Astfel, din sursele bugetare ale bibliotecii au fost procurate **616 exemplare în sumă 80000 lei, din care 451 titluri, 163 de cărți în limba rusă**. În anul 2023 achiziția de carte a fost efectuată prin intermediul magazinului online [Elefant.md](https://www.elfant.md). Am rămas plăcut surprinși de oferta foarte variată de cărți propuse pe site, oferta de reduceri, livrare gratuită și seriozitate.

Donățiile de carte din acest an pentru Biblioteca raională au fost foarte generoase și au constituit 885 de volume în sumă de peste 112, 537 lei. Am beneficiat de donații generoase din partea Bibliotecii Naționale, Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”, din partea AO „Centrul de Drept al Avocaților”(20 cărți în limba ucraineană), OSCE, în cadrul proiectului „Amici dei Bambini”, Corpului Păcii (25 exemplare în limba engleză).

Tabel 1. Achiziții. Situația în raion.

	Total u.m.	Cărți	Publicații Seriale u.m.	Doc.audio- video	Cheltuieli financiare, lei
2019	7541	6853	628	48	202450
2020	3626	3444	160	22	272340
2021	3816	3603	189	24	186986
2022	2490	2250	112	175	172685
2023	2539	2425	109	5	262040
Variație 2022 - 2023 (+;-)	+51 +2%	+175	- 3	-170	+ 89355 +34 %

Bibliotecile Publice din raionul Căușeni în anul 2023 au achiziționat **2539** volume de documente tipărite. *Comparativ cu anul 2022, cu 2% mai mult.* Cheltuielile pentru achiziții au crescut cu **89355 lei, ceea ce constituie cu 34 % mai mulți bani alocați ca anul trecut.** Criza financiară din țară se răsfrânge asupra bibliotecilor, dar anul 2023 a fost unul reușit pentru achizițiile de carte.

Achizițiile ajunse în fondul bibliotecilor este îmbogățit cu literatură pe compartimentele: *Lingvistică, filologie, literatură - 90%; generalități, artă, sport – 10% ; în limba de stat – 92% și în limbile minorităților naționale – 8%.*

Îmbucurător este faptul că unele biblioteci aplicând procedee de Advocacy cu succes au obținut finanțări frumoase pentru achiziția de carte cum ar fi BPO Căinari au obținut buget de 43 mii lei pentru carte; BP Fîrlădeni copii - 1622,24 lei , Biblioteca Publică – 2691,32 lei iar abonarea edițiilor periodice la Fîrlădeni a constituit în jur de 8000 lei:

BP Zaim - Achiziție de carte:

Biblioteca copii – 4929,00 lei

Biblioteca Publică – 29834 lei

Donații – 47 exemplare de carte în sumă de 3916,00 lei, din partea scriitorului lui Ioan Găină

- 34 exemplare de cărți în sumă de 2050 lei, de la Fundația „Astra” România prin intermediul Dnei Rodica Popa

- 200 exemplare de carte în limba engleză de la săteanca Galina Cătălin /Lungu

Abonarea ediții periodice – 15000 lei ,17 titluri Ziare, Reviste

BP Săiți - Achiziție de carte- 29834 lei

Donații –10 exemplare de carte – 500 lei

BP Taraclia - abonarea ediții periodice- 8 publicații 8425,00 lei

BP Ursoaia - donații: Cărți – 70 unități.

BP Coșcalia- donații: Cărți – 255 unități; achiziție de carte - 95 cărți

BP Tănătari - achiziție de carte: 10000 lei

BP Hagimus - achiziție de carte: 52 exemplare de carte – 6000 lei

BP Cîrnățenii Noi - donație: Cărți – 136 unități

BP Surchiceni - achiziții de carte în sumă de 1000 lei (10 cărți)

Publicațiile au fost inventariate, înregistrate, prelucrate biblioteconomic și predate în serviciile bibliotecii, biblioteci filiale, arajate publice comunale.

Serviciul Fonduri și Prelucrarea Colecțiilor BPR Căușeni contribuie esențial:

- la menținerea evidenței globale și individuale a documentelor:
- la asigurarea calității traseului documentelor în bibliotecă.

Conform programului de instruire, la seminare au fost aduse la cunoștință și detaliate instrucțiunile cu privire la evidența și organizarea colecțiilor de bibliotecă în baza noului Regulament de evidență a colecțiilor. În cursul anului bibliotecarii au primit asistența metodologică, cu privire la verificarea colecțiilor, întocmirea proceselor verbale de casare a documentelor. Recunoaștem cu regret faptul, că singura bibliotecară din secția fonduri și prelucrare a literaturii a BPR are unele mici scăpări la capitolul Descrierea bibliografică a documentelor, având în vedere modificările din standardele la acest capitol, care ajung la noi cu întârziere.

Și în acest an BPR și BP au achiziționat cărți de la editura Litera, magazinele Librarius, Betseler.md, Elefant.md fiind cei mai mari prestatori de literatură din țară. Marea parte a volumelor noi intrate în bibliotecă au fost în limba română. Având în vedere politicile de dezvoltare a colecțiilor, toate cărțile cumpărate sunt editate în cel mult ultimii 5 ani, dar majoritatea în ultimii 2 ani. Edițiile periodice sunt în mare parte reviste și ziare în limba atât română, cât și rusă și sunt selectate după cerințele și doleanțele utilizatorilor. În procesul de selecție a publicațiilor pentru achiziție au fost implicați și utilizatorii, necesitățile lor informaționale fiind colectate prin chestionare tradiționale, online sau verbal.

Completarea colecției de ediții periodice se face anual prin abonare, fiind selectate titlurile care corespund necesităților de informare a utilizatorilor. Pentru anul 2023 au fost achiziționate în raion 131 abonamente la ediții periodice, dintre care 8 la Biblioteca raională. Numărul în scădere a numărului de ediții periodice se datorează și faptului, că edițiile periodice nu mai sunt atât de căutate ca mai înainte, iar unele din ele au trecut la format online pentru a nu falimenta. Dar totodată, bibliotecile au rămas printre puținele instituții, sau locuri unde se mai poate răsfoi un ziar sau o revistă, ca pe vremuri. BPR Căușeni este unica instituție care abonează și oferă acces gratuit la „Monitorul oficial al RM” în tot raionul, iar pentru abonarea lui se cheltuie 8000 lei anual. Acest fapt este luat în considerație pentru menținerea utilizatorilor-cititori de ziare și reviste.

Impactul informațional impune noi cerințe și ritmuri în dezvoltarea colecțiilor bibliotecilor publice. Politica de management a colecțiilor bazată pe anticipare, inovare, tehnologizare, coerență urmărește organizarea și modelarea unei colecții pertinente, dezvoltarea unui patrimoniu informativ și cognitiv adecvat necesităților actuale de informare, documentare, lectură a utilizatorilor. Deși scopul dezvoltării colecțiilor este de a satisface nevoile informaționale ale tuturor utilizatorilor din comunitatea deservită, acest obiectiv nu este complet realizat din cauza restricțiilor financiare, creșterii prețurilor la producția editorială, a diversității nevoilor informaționale ale utilizatorilor.

Tabel 2. Casări și colecția totală de documente. Toate bibliotecile din rețea.

	Casări u.m.	În limba de stat	Existent la sf.anului	În limba de stat
2020	9308	2746	407288	259908
2021	3563	2372	407541	261110
2022	7762	7039	402269	256309
2023	6350	938	398458	257560
Variație (+;-)	-1412	-6101	-3811	+1251

Dacă examinăm acest tabel, vedem, că a numărul de volume casate a scăzut puțin, cu toate că se necesită casarea unui număr mult mai mare de cărți prin biblioteci. Dar noua legislație prevede casarea doar prin decizia consiliului și acest fapt îngreunează procesul de casare, fiind necesar un pachet mai amplu de documente. **Procentul de volume în limba română rămâne la fel, puțin peste 64 % din fondul total.**

Tabel 3. Analiza Indicatorilor de performanță (Total pe raion)

	Indicatorii	2019	2020	2021	2022	2023
1	Achiziții total (u.m.)	7541	3626	3816	2490	2539
2	<i>Achiziții per capita(r.1:nr.populației)</i>	<i>0,09</i>	<i>0,04</i>	<i>0,04</i>	<i>0,02</i>	<i>0,03</i>
3	Cheltuieli pentru achizitii și servicii (lei)	306480	392967	278075	271179	398165
4	Cheltuieli pentru personal (lei)	3722586	3295538	3544509	3999570	4005018
5	<i>Raportul între cheltuieli pentru achiziții și chelt. pentru personal B.3.3.3(r.3:4)</i>	<i>0,08</i>	<i>0,11</i>	<i>0,07</i>	<i>0,06</i>	<i>0,09</i>

 Conform datelor prezentate de secția statistică a Consiliului raional, în raionul Căușeni la data de 01.01.2022 locuiesc 82 947 de cetățeni.

În achizițiile din anul de referință, ca și în anii precedenți, cel mai mare procent le revine resurselor informaționale din domeniul lingvistic, filologiei și literaturii, ceea ce e firesc pentru bibliotecile publice. Procentul achizițiilor de resurse informaționale din celelalte domenii ale cunoașterii este unul satisfăcător.

3.3. Colecția electronică:

Situația creării unui fond mai bogat în ce privește colecția electronică a bibliotecilor din raion a rămas la nivelul scăzut din anii anteriori. Cu toate, că un beneficiu vădit pentru completarea colecțiilor de bibliotecă l-ar avea o colecție electronică de volume, ceia ce bibliotecile publice din raionul Căușeni încă nu dispun, sau numărul lor este neesențial.

Prezența colecției electronice ar aduce un impact considerabil bibliotecilor prin economisirea finanțelor, utilizarea nelimitată a volumelor nu deteriorează documentele, documentul poate fi folosit atât în incinta bibliotecii, cât și la distanță. BPR a început crearea unui fond de cărți PDF și audio în format digital și la moment numărul cărților audio a trecut de 650. Astfel, BPR dispune de o bază de date a cărților audio. Politica informațională a BPR Căușeni va avea pentru anii următori prioritate pentru elaborarea, dezvoltarea și livrarea conținutului electronic și va îndemna bibliotecile publice din raion spre acest deziderat.

La sfârșitul anului 2023 în fondurile bibliotecilor publice din raionul Căușeni se regăsesc 74 de documente audiovizuale în format CD/DVD, o mare parte din ele anexate la cărțile cu povești și sunt în special, în bibliotecile pentru copii.

3.5. Baze de date.

Bibliotecile publice din raionul Căușeni nu pot raporta nici o bază de date achiziționată. În primul rând, nu este cerere. În al doilea rând, majoritatea bazelor de date sunt destul de scumpe și necesită plăți anuale. Din acest motiv, considerăm mai relevantă achiziția de cărți și publicații în format tradițional, cel puțin, până nu va apărea cererea utilizatorilor.

În anul 2023 bibliotecile publice din raionul Căușeni au raportat prezența a 11 baze de date locale create de biblioteci. Din ele 6 sunt create de către bibliotecarii BPR „Ion Ungureanu”, iar BP Ursoaia are 5 baze de date create de bibliotecara Maria Tataroi, care cuprinde istoria localității, a personalităților și alte informații relevante pentru bibliotecă.

Una dintre cele mai mari baze de date reprezintă lista cărților din bibliotecile din raion, create în format Excel și concepute ca un prototip al catalogului alfabetic. Filiala copii a BPR, BP Surchiceni, BP Ursoaia, BP Cîrnățenii-Noi, BP Hagimus, BP Săiți, au reușit deja să introducă toate cărțile existente în bibliotecă în această bază de date. Bibliotecarii folosesc baza de date când au nevoie să elimine sau să adauge cărți, sau să caute după autor sau titlu oricare informații despre o carte anume.

Această bază de date servește drept catalog alfabetic offline, dar la care pot avea acces toți bibliotecarii prin intermediul Google Drive. Fișierele sunt descărcate într-un calculator accesibil pentru utilizatori, unde la solicitare, pot să navigheze singuri, dacă cunosc autorul, sau titlul cărții. Sau pot solicita ajutorul bibliotecarilor. Asemenea cereri am avut de nenumărate ori, mai ales pe timp de carantină a fost foarte util, bibliotecarul solicitat putea chiar de acasă să știe despre existența în fondul bibliotecii a unei sau altei cărți.

O altă bază de date este „Registrul bibliotecarilor și bibliotecilor din raionul Căușeni” unde sunt introduse toate datele despre bibliotecari și biblioteci, începând cu unele date personale, vechimea în muncă, data fondării bibliotecii, fondul de carte, contacte, ș.a. date utile.

Bazele de date „Personalități marcante din raionul Căușeni”, „Lista utilizatorului unic” „Link-uri de referință și informații despre bibliotecile din raion”, „Cărți audio”, „Ion Găină – 60 ani

de la naștere” ș.a. sunt în permanentă actualizare și prezența lor în Google Drive este foarte utilă, atunci când este nevoie de ele, accesând un calculator conectat la Internet.

Foarte încet și modest ne mișcăm în această direcție, dar pentru anii următori, cu siguranță, majoritatea bibliotecilor vor raporta baze de date. O mare parte de bibliotecari BP din rețea sunt pe punct de finalizare a bazelor de date similare – catalog alfabetic, istorie locală, utilizator unic ș.a.

IV. Servicii de bibliotecă și utilizarea lor.

Anul 2023 bibliotecile din raionul Căușeni, inclusiv și cea raională au prestat servicii variate locuitorilor din comunitățile pe care le deserveșc. Multe biblioteci au mers pe serviciile tradiționale, ele fiind testate de timp și aduc în continuare plusvaloare bibliotecii dacă sunt îmbunătățite și sunt implicați parteneri și idei inovative. Numărul utilizatorilor care au pășit pragul bibliotecilor a mai crescut, prezența la activitățile culturale este mai mare, cartea este mult mai întrebată și începe a fi „la modă” în ultima vreme.

4.1 Indicators statistici de utilizare a bibliotecilor publice din r-l Căușeni.

Cele 39 (din 40) de Biblioteci publice funcționale din raionul Căușeni în anul 2023 au avut ca scop de a satisface prompt și calitativ cerințele informaționale ale celor **14019 utilizatori** ai săi prin utilizarea celor mai efective instrumente și metode de căutare a informației, astfel au fost acordate spre consultare **169721 de documente**, au fost organizate **1455 activități culturale pentru public**, livrate **1722 ore de instruire pe diferite tematici pentru 3982 de participanți**.

Tabel 4. Indicators statistici.

anul	Utilizatori	Copii până la 16 ani	Vizite	Împrumuturi	Activități culturale	Nr. ore ac. de instruire, inclusiv online	Nr. particip. t-ți educaționale
2019	19666	10480	183341	296061	1336	1650	2444
2020	14543	7422	125892	194554	1031	725	1657
2021	13823	6886	125026	183583	1002	686	1215
2022	12773	6660	134080	146162	1132	1081	1132
2023	14019	7622	162961	169721	1455	1722	3982
Variație (+-)	+1246	962	28881	23559	323	641	2850
%	+9,8%	+14%	+21,5%	+16%	+28,5%	+59%	+251%

Îmbucurător este rezultatul variațiilor indicatorilor statistici prezenți în tabelul nr.4. Toate valorile sunt pe plus. Aceste rezultate se datorează activităților bineorganizate de către angajații bibliotecilor.

Tabel 5. Utilizatori înscriși după categorii de vârstă.

	Evidența utilizatorilor				Procent din total înscriși			
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
Până la 16 ani	7422	6886	6660	7622	51,03%	49%	52%	53%
17-34	3443	3482	2819	2875	23,67%	26%	22%	21%
35-64	2493	2479	2340	2553	17,15%	18%	18%	18%
După 65	1185	976	954	1224	8,15%	7%	8%	8%
Total	14543	13823	12773	14019	100%	100%	100%	100%

4.2. Indicatori de performanță (relaționali) (Tabel 6)

	Indicatorii	2019	2020	2021	2022	2023
1	Numărul de împrumuturi	296061	194554	183583	134080	169721
2	Număr de documente	412970	407288	406321	402269	398458
3	<i>Rata de circulație B.2.1.1 (r.1:2)</i>	<i>0,71</i>	<i>0,47</i>	<i>0,45</i>	<i>0,33</i>	<i>0,42</i>
4	Numărul populației servite	81185	83447	83447	83499	82947
5	<i>Împrumut pe cap de locuitor B.2.1.2 (r.1:4)</i>	<i>3,6</i>	<i>2,3</i>	<i>2,2</i>	<i>1,6</i>	<i>2,0</i>
6.	Numărul vizite fizice (fizice + virtuale)	183341	125892	125026	134080	162961 273851
7.	<i>Intrări în bibliotecă pe cap de locuitor B.2.2.1 (r.6:4)</i>	<i>2,2</i>	<i>1,5</i>	<i>1,5</i>	<i>2,3</i>	<i>2,0</i>
8.	Numărul de persoane prezente la activitățile culturale	4163	1767	1673	12825	18176
9.	<i>Rata de participare la activitățile organizate de bibliotecă B.2.2.4</i>	<i>51</i>	<i>21</i>	<i>20</i>	<i>154</i>	<i>219</i>

	<i>(r.8:4 X 1000)</i>					
10.	Numărul de sesiuni de instruire (ore academice)	1650	725	686	1081	1722
11.	<i>Numărul de participări la orele de instruire B.2.2.5 (r.10:4 X1000)</i>	<i>20</i>	<i>8</i>	<i>8,2</i>	<i>13</i>	<i>20,7</i>
12.	Numărul de utilizatori activi	19666	14543	13823	12773	14019
13.	Populația țintă	70000	70000	70000	70000	70000
14.	<i>Procentul de frecvență de către populația țintă B.2.4.1 (r.12:13 X100)</i>	<i>28 %</i>	<i>21%</i>	<i>20%</i>	<i>20%</i>	<i>21%</i>
15.	Cheltuieli totale	4464319	4507727	4667149	4423912	5690509
16.	<i>Cost per împrumut B.3.1.1 (r.15:1)</i>	<i>15</i>	<i>23</i>	<i>25</i>	<i>33</i>	<i>33,5</i>
17.	Cheltuieli pentru achiziții și servicii (lei)	306480	392967	278075	271179	398165
18.	<i>Costul achizițiilor per împrumut B.3.1.2 (r.17:1)</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>1,5</i>	<i>2</i>	<i>2,3</i>
19.	<i>Cost per utilizator B.3.4.1 (r.15:12)</i>	<i>227</i>	<i>310</i>	<i>337</i>	<i>346</i>	<i>405</i>
20.	<i>Cost per intrări fizice și virtuale B.3.4.2 (r.15:6)</i>	<i>24</i>	<i>36</i>	<i>37</i>	<i>24</i>	<i>35</i> <i>(20)</i>

O analiză simplă a indicatorilor din tabel (Tabel 6) ne arată, că practic toți indicatorii atât în cifre cantitative, cât și cei de performanță sunt în ușoară creștere. Acestea au fost influențate de diferiți factori. În primul rând, sperăm foarte mult că bibliotecile și-au îmbinătățit calitatea serviciilor prestate. Bibliotecile se bucură de încredere și de vizitele utilizatorilor noi.

Totuși, nu uităm că 4 biblioteci nu au activat în anul de referință, în așa mod, au crescut esențial costurile pentru deservirea unui utilizator și pentru o intrare fizică.

Bibliotecile nu s-au oprit din elanul de activități fructuoase, continuând să implementeze servicii noi și implicându-se în proiecte. La fel, tradițional, au fost susținute Campaniile inițiate de bibliotecile naționale „LecturaCentral”, inițiativa „Nici o zi fără lectură”, „Citim cu voce tare împreună”, Festivalul Național al Cărții și Lecturii, Concursul literar republican „La izvoarele

înțelepciunii”, Concursul de Booktrailer, Concursul Republican Robo Liga Bibliotecilor, Ora de coding ș.a.

Bibliotecile Publice din raionul Căușeni (Anexa 3 cuprinde toate activitățile culturale și educaționale ale BPR Căușeni cu link-uri) fiind gazda primitoare a unor diverse activități culturale organizate în colaborare cu utilizatorii și cu parteneri din diferite domenii, în anul 2023 a fost marcat de câteva activități și programe culturale care au sporit imaginea bibliotecilor și au dus la realizarea scopului, oferind utilizatorilor pe lângă serviciile tradiționale împrumut de documente, consultarea în regim de sala de lectură, participarea la diferite acțiuni culturale - artistice și acces la tehnologiile informaționale și Internet, cum ar fi:

- La data de 22 februarie a avut loc evenimentul cultural „Incluziune și integrare prin Cultură” organizat de Biblioteca Publică Raională „Ion Ungureanu” Căușeni în colaborare cu Centrul de Drept al Avocaților, în cadrul Proiectului „Copiii pentru Pace”.

Obiectivele evenimentului au fost:

- promovarea Culturii ca valoare care unește comunități;
- promovarea bibliotecii ca instituție prietenoasă tuturor cetățenilor;
- adaptarea, integrarea și socializarea refugiaților în comunitatea moldovenească.

În calitate de experți i-am avut pe Dna Larisa Șestacovschi, specialist principal pe bibliotecă, DECTST Căușeni și Dna Natalia Cernat, specialist Direcția pentru Ocuparea Forței de Muncă Căușeni precum și pe reprezentanții Centrului de Drept al Avocaților - juriștii Noroșian Vasile, Repeșciuc Corina, Noroșian Diana.

Un real suport ne-a fost acordat de către partenerul nostru de încredere Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, or. Căușeni, Dna diriginte Tatiana Midoni cu fetele din clasa a IX-a "B" care au participat în calitate de experți și consultanți în procesul de identificare a serviciilor/activităților de bibliotecă potrivite pentru 5 grupuri-țintă de beneficiari, care ar atrage la bibliotecă deopotrivă moldoveni și ucraineni cu scopul de a-i integra prin activități de cultură în comunitățile noastre.

Aproximativ 60 de persoane din Ucraina și Republica Moldova au participat la acest eveniment.

- Accesibilitatea instituțiilor publice este o obligație, și nu o favoare. Data de 6 aprilie, 2023 a fost o zi de-a dreptul istorică pentru Biblioteca raională din Căușeni. De atunci Biblioteca poate oferi serviciile sale cu adevărat tuturor cetățenilor din comunitate, în special facem referire la accesibilitatea persoanelor cu dizabilități locomotorii dependente de cărucior mobil. În urma unui parteneriat fructuos cu Centrul de Drept al Avocaților biblioteca raională a beneficiat de donația unui elevator pentru persoane cu nevoi speciale care va permite deplasarea lor la etajul II al Casei de Cultură unde se află Biblioteca Publică Raională „Ion Ungureanu” Căușeni. Donația a fost realizată în cadrul Proiectului Centrul de Drept al Avocaților- Oxfam la evenimentul ”Împreună pentru o viață fără bariere”.

La eveniment au participat Dl Alexandru Catan, președintele raionului Căușeni, Dl Oleg Palii, director CDA, reprezentanți asistența socială, agenția pentru ocuparea forței de muncă, activiști civici, cetățeni din orașul Căușeni.

Elevatorul donat costă 73 000 lei și a fost testat în lucru fiind urcați la etaj și apoi coborâți cei doi participanți în scaune rulante.

Este important că de curând, prin alt proiect, au fost finisate lucrările de adaptare la cerințele

standartelor de accesibilitate a blocului sanitar al Casei raionale de Cultură.

„Casa raională de Cultură și biblioteca raională au devenit cele mai accesibile instituții de stat din oraș. Căușeni pentru oamnei cu nevoi speciale” a zis Vasile Savca, persoană cu nevoi speciale, activist civic, care a participat la eveniment.

• Tot mai multe biblioteci organizează tabere de vară cu amplu program de activități – „Bibliovacanța” Bibliotecii copii Căușeni avut un impact deosebit, adunând 39 de copii, care s-au implicat zilnic în activități de lectură, divertisment, de sport, de logică. Același serviciu la dezvoltat BP Tănătari „Tabăra de vară la bibliotecă”, BP Ursoaia, BP Hagimus, „Bibliovara-2022” BP Taraclia, „Vacanța veselă” BP Zaim copii și „Bibliovacanța” la BP Zaim, BP Tănătari Noi ș.a.

• „Nocturna bibliotecilor 2023” a fost diferită de alte ediții. Am avut parte de Sunet, Imagine și desigur Culoare. Apusul zilei de 29 septembrie 2023 a fost unul superb, de poveste. Important a fost și faptul, că în preajmă am avut pe cele mai active, frumoase și moderne femei din Clubul Femeilor Moderne „Cucoanele” de pe lângă Biblioteca Publică Raională „Ion Ungureanu” Căușeni. Atmosferă relaxantă, companie prietenoasă, apus superb, răsărit de lună feeric.

• Și în anul 2023 a continuat cu succes activitatea Clubului de Femei Moderne „Cucoanele/Панночки”. După amiezile zilei de vineri au găzduit în jur de 14 ședințe ale clubului, unde femei din localitate și femei strămutate din Ucraina se adună pentru a socializa, pentru a-și împărtăși experiențele de viață, pentru a discuta pe marginea lecturilor preferate, a afla diferite metode de menținere a sănătății și a tinereții, pentru a serba frumos evenimente de tot felul. Clubul Femeilor a reunit în anul 2023 la Biblioteca raională din Căușeni în jur de 26 de femei moldovene și ucrainene.

• 21 martie de Ziua Mondială a Poeziei a fost organizat un eveniment frumos. Poezia s-a simțit la ea acasă acolo unde și-au dat întâlnire elevi, profesori, bibliotecari cu scriitorul, poetul și muzeograful Ion Găină. Recital poetic din versul profund al lui Ioan Găină, discutii de suflet despre simbolismul și motivația unei poezii în viața omului, acordarea titlului onorific de „Mesager al versului matern” elevilor și profesorilor care au dat dovadă de talent, dragoste și respect pentru versul scris, pentru limba mamei. Ziua mondială a poeziei este o ocazie de a ne onora poezii, de a reînvia tradițiile orale, cum ar fi recitalurile de poezie, de a promova lectura, scrierea și predarea poeziei, de a întări legătura dintre poezie și alte arte.

Evenimentul a fost organizat în cadrul parteneriatului dintre Biblioteca Publică Raională „Ion

Ungureanu” Căușeni , Casa-muzeu "Alexie Mateevici" Zaim și Liceul Teoretic "Mihai Eminescu" Căușeni și face parte din programul Zilelor Naționale Mateevici -2023.

- BPR „Ion Ungureanu” a avut și rolul de mentorat pentru 23 de bibliotecari din 17 biblioteci publice din raionul Căușeni în vederea implementării programului „Ajutor la contor”. Bibliotecarea BPR Svetlana Gargalic, a fost responsabilă să comunice colegilor despre modificările și subiectele atinse la instruirile naționale. A fost coordonator implicat și a ținut la curent bibliotecarii implicați în introducerea datelor sistem cu toate posibilitățile de rezolvare a situațiilor create. Dar situații au fost extrem de multe, ceia ce a adus bibliotecarilor gândul de a nu se mai implica în această activitate, care ține mai mult de asistența socială.
 - Instruiri pe diverse tematici cu invitația experților din diferite domenii atât pentru bibliotecari cât și pentru cetățeni folosind instrumente noi de lucru cum ar fi tabla interactivă, tablete performante, cât și oferirea spațiilor confortabile dotate cu bean-baguri, canapele, mese și scaune mobile.
 - Ateliere de creație și tematice, evenimente culturale și tematice cu femei, copii din Moldova și Ucraina, instruiri IT – „Școala IT pentru persoane NEET”, „Competențe digitale pentru fiecare”, „Ajutor la contor” întâlniri și discuții cu specialiști, discuții asupra cărților citite;
 - Activități de informare în parteneriat cu AO Centrul de Drept al Avocaților dedicate Luptei împotriva Violenței, Egalitate de Gen, 16 zile de activism civic împotriva violenței față de Femei și Fete.
 - Concursul Național „La izvoarele înțelepciunii” dedicat scriitoarei Ana Blandiana a desemnat cu premii elevele Bejenari Cătălina eleva Liceului Teoretic „Alexei Mateevici” or. Căinari, Romanescu Cătălina eleva Liceului Teoretic „Grigore Grigoriu” s. Cîrnățeni ambele câștigătoare la etapa raională Căușeni;
 - Ne bucurăm mult pentru succesul Clubului de robotică de pe lângă Biblioteca raională, care a participat la concursul RoboLiga Bibliotecilor 2023 și a câștigat Premiul Special „Impact Social”. Acest fapt, i-a încurajat foarte mult pe copii, motivându-i să se ocupe și mai mult de construirea și programarea roboțelilor Lego.
 - Servicii de consultare și instruire în domeniul utilizării portalului E-Gov pentru cetățeni.
 - Servicii de consultare și instruire în domeniul utilizării IT și perifericelor pentru toate vârstele.
 - Ore de educație mediatică și educație electorală.
- A devenit deja tradiție în bibliotecă, ca serviciile oferite utilizatorilor să fie racordate cu unul sau mai multe obiective de dezvoltare globală ONU. În vederea conștientizării profunde a acestui fapt, personalul bibliotecilor a participat la o serie întreagă de instruiri, exerciții și dezbateri, ca apoi aceste cunoștințe să fie diseminate celorlalți bibliotecari din raion, iar serviciile și activitățile oferite de bibliotecă să se regăsească în principalele obiective de dezvoltare a comunității.

4.2 Descrierea serviciilor de dezvoltare a competențelor utilizatorilor.

În anul 2023 bibliotecile publice teritoriale din raionul Căușeni au dezvoltat și prestat 91 servicii moderne de bibliotecă. Din ele 8 servicii au fost realizate de BPR Căușeni. De menționat, că bibliotecarii au beneficiat de instruiri oferite de proiectele în care s-au implicat (Ajutor la contor, instruiri oferite de Clasa Viitorului (Canva; Google Drive, Excel avansat) ș.a) și de către Centrele

Naționale de Excelență pentru Bibliotecari, cât și de orele de instruire oferite de BPR Căușeni în baza Ofertei Educaționale 2023. Partea majoră a instruirilor au fost oferite-primate în format online. Numărul indicat de servicii este unul de referință, deoarece, bibliotecile au prestat mult mai multe servicii, însă unele din ele au avut o durată prea scurtă, sau nu au avut un succes remarcabil pentru biblioteci.

Dacă vorbim de activitățile culturale educative, cât și serviciile oferite de biblioteci, evident că vorbim, deja tradițional, despre racordarea lor ODD 2030. Și în acest an cele mai multe servicii se regăsesc în **Obiectivul 4. Educație de calitate.**

Astfel menționăm serviciile:

- „Competențe digitale pentru fiecare”, „Ora de limbă engleză”, – BPR Căușeni
- „Atelierul păpușarilor”, BP Ursoaia
- „Arta ca mijloc de educație” BP Săiți
- „Ora să STIM” Filiala Copii Căușeni, BP Coșcalia, BO nr.2 Căușeni
- „Duolingo – aplicație pentru învățarea limbii engleze” – BP Hagimus
- „Povești și povestiri online”, „Tineri condeieri” Filiala de carte română „Timiș”
- „Educație mediatică” – BPR Căușeni, BP Săiți, BP Ursoaia, BP Tănătari, BP Surchiceni, BP Zaim, BP Coșcalia, BP Taraclia; BP Ursoaia; BP Baimaclia; BP Hagimus ș.a.
- „Pregătim temele pentru acasă la bibliotecă” – Filiala copii BPR Căușeni, BP Săiți; BP Zaim, BO Căinari, BP Grigorievca, BP Cârnațeni, BP Hagimus, BP Sălcuța, BP Opaci, BP Fîrlădeni, BO Căușeni nr.2;
- Dezvoltarea gândirii și logicii – „Clubul amatorilor de Șah” BPR Căușeni, BP Ucraina, BP Zaim, BP Tănătari; „Jocuri educative și de logică” BP Hagimus, „Clubul de Robotică” BPR Căușeni, „Jocuri de masă” BO nr.2 Căușeni, „Clubul curioșilor” BP Chircăieștii-Noi, „Școala altfel” BP Ciuflești
- Dezvoltarea abilităților de lectură – „Cu Povestea la cei mici”, „Fiecare copil merită o Poveste” „Cartea vine la tine” – BPR și Filiala Copii Căușeni, „Frumoasele povești te învăță cum să crești” BP Ursoaia, „Portița spre Lectură” – BP Ucraina, „Lecturi pentru seniori” BP Taraclia copii, „Ora să citim” BP Opaci, „Ora poveștilor” BO nr.2 Căușeni, BP Ciufletii „Ora povestei altfel” BP Baimaclia, „În ospeție la poveste” BP Chircăiești, BP Săiți, BP Ucraina, „Povestea improvizată” BP Tănătari, „Citește – trăiește liber!” , „Cunoaște biblioteca ta – Biblioteca Zaim!” „Iubesc să citesc” BP Zaim ș.a.
- Astfel, bibliotecile publice din raion și-au extins și organizat activitățile conform tendințelor de cerere din comunitate și au replicat servicii de bibliotecă. Cele mai reușite și solicitate servicii din biblioteci rămân a fi cele legate de :
 - Tehnologii informaționale, cum ar fi instruirile IT, utilizarea programelor și aplicațiilor – „Școala IT pentru adulți”, „Calculatorul pentru toți” BP Surchiceni, „Managementul calculatorului” BP Fîrlădeni, „Managementul Calculatorului” BPR, BP Ursoaia, BP Zaim, BP Cîrnățeni, BP Ciuflești, BP Tănătari, BP Ucraina; „Primii pași în domeniul IT” BP Taraclia, „IT pentru toți” BP Hagimus;
 - „Inspiros -Tablet, desenăm și ne distrăm” BP Fîrlădeni, „TechLab” BP Opaci, BP Cîrnățenii-Noi, BP Hagimus, „Karaoke Star” BP Ciuflești

- Bibliotecara BP Cîrnățenii Noi din activitatea serviciului de bibliotecă „TechLab” (din anul 2018) a creat un ansamblu de copii „Romanița” care cuprinde 20 de copii. Acest ansamblu s-a făcut deja cunoscut în raion prin prestațiile de succes la festivaluri, concerte și evenimente culturale.

ODD 1. Fără sărăcie. – anul 2023 a împuternicit bibliotecile din republică cu noi sarcini și activități, dar care au oferit posibilitate bibliotecarilor să se afirme încă o dată ca funcționari profesioniști și cu abilități multidimensionale – înregistrarea cetățenilor pe platforma „Compensații.gov.md”, programul „Ajutor la contor”. Astfel 23 de bibliotecari din 17 BP din raion au demonstrat competențe înalte în acest domeniu, înregistrând în jur de 5000 de gospodării în program.

- Un alt serviciu, care ajută familiile cu venituri mici este SMB „Tabăra de vară și lectură la bibliotecă”. Acest serviciu ajută părinții cu copii de 6-14 ani să poată munci vara și să nu cheltuiască banii din familie pentru o tabără costisitoare. Pe parcursul verii și a vacanțelor școlare copii sunt antrenați în activități cognitiv-distractive, vizite, activități artistice. Beneficiază de serviciu peste 420 de copii din raion. „Bibliovacanța” Bibliotecii pentru copii Căușeni a avut un impact deosebit, adunând 39 de copii, care s-au implicat zilnic în activități de lectură, divertisment, de sport, de logică. Același serviciu la dezvoltat BP Ursoaia, BP Hagimus, BP Taraclia, „Vacanța veselă la bibliotecă” BP Zaim copii și BP Tănătari. În anul 2022 taberele de vară de la biblioteci au integrat atât copii din localitățile noastre, cât și copii ai refugiaților din Ucraina.

ODD 3. Educarea modului sănătos de viață –

- „Mediu și sănătate”, BP Taraclia copii ,
- „Raftul cu sănătate” BP Zaim
- „Fitnes pentru toți” BP Cîrnățenii Noi
- Clubul pensionarilor „Speranța” BP Baimaalia
- „Clubul seniorilor” BP Săiți

ODD 5. Egalitate de gen.

Activități în care au fost implicate bibliotecile sunt cele „16 zile de activism civic împotriva violenței în familie” – flashmobiuri, expoziții, activități de informare în parteneriat cu AO Centrul de Drept al Avocaților, Primăria Căușeni, Centrul de

zi „Grația” .

BPR Căușeni a inițiat și desfășurat cu succes în anul 2023 un șir bogat de activități despre și cu participarea femeilor și fetelor Clubul Femeilor Moderne „Cucoanele/Pannociki”. La început clubul a fost destinat doar femeilor din Moldova, ca mai apoi să fie integrate femei și fete din Ucraina. Spectrul

tematicilor a fost foarte divers, începând cu Recete de bucătărie, până la întâlniri cu specialiști în domenii – medici, psihologi, juriști, modelier.

Proiectul „Abilitarea femeilor, comunităților locale și a refugiaților din Moldova” a cuprins în sine un șir de activități destinate femeilor.

BP Chircăiești a continuat serviciul „Clubul femeilor moderne” unde un număr de 5-6 femei din localitate se întâlnesc periodic la bibliotecă pentru a pune în discuție diverse teme ce țin de pregătirea bucatelor, îngrijirea florilor de cameră, rețete de sănătate și frumusețe, divertisment.

Un asemenea club activează și în BP Grădinița cu denumirea nostimă „Cumătrele”- 10 participante. Pentru fetețe la fel activează un club al fetițelor „Lăcrămioara”- 7 fete.

- Serviciul „Spargе cercul violenței!” BP Zaim

ODD 8. Muncă decentă.

- „Profesia preferată” BP Chircăiești
- „Cunoaște-te pe tine însuși” – BPR Căușeni, BP Zaim; Activități în parteneriat cu DROFM Căușeni „Târgul locurilor de Muncă”. În cadrul acestui parteneriat au fost organizate și 2 Târguri ale locurilor de muncă cu elemente de promovare a profesiilor, iar biblioteca a prezentat pledoarii profesiei de bibliotecar.

- Proiectul „Tinerii NEET – reSTART prin incluziune” a inclus în sine instruiți pentru 105 tineri NEET din 5 localități a raionului Căușeni cu scopul de integrare în viața socială și pe piața muncii.
- „Școala IT pentru adulți refugiați din Ucraina” – BPR Căușeni
- Abilitățile de răbdare și deprinderi de muncă se dezvoltă la copii în cadrul serviciilor ce țin de munca manuală. „Biblionova. Origami – mâini de aur” – BP Fîrlădeni; „Micii meșteri mari” BP Tănătari; „Mărgelușa fermecată” Filiala copii Căușeni, „Mâini dibace” BP Sălcuța, BP Chircăiești-Noi, Bp Florica, BP Hagimus, „Degețele fermecate” BP Ciuflești, „Tânărul pictor” – BP Copanca, „BiblioDeko” BP Fîrlădeni, „Dibăcie și fantezie” BP Zaim.

ODD 11. Orașe și comunități durabile.

„Tezaurul Botnei. Descoperă localitatea ta” BP Zaim, BP Taraclia copii

ODD 13. Protejarea planetei.

- „Ecologia – șansă pentru mileniu” - BP Taraclia copii. Bibliotecarii cu elevii abordează tematici precum poluarea apelor, schimbările climatice, poluarea aerului și substanțele nocive.

ODD 16. Pace și justiție.

Anul 2023 i-a oferit BPR Căușeni șansa să fie selectată în mai multe proiecte care vizează activitățile cu refugiații. Astfel, a fost inițiat și prestate servicii de informare, integrare și divertisment în comunitatea moldovenească a copiilor din Ucraina. „Copiii pentru Pace” în cadrul acestui proiect au fost implicați copii și adolescenți moldoveni și ucraineni. În perioada ianuarie 2023 – octombrie la BPR Căușeni au fost realizate în acest proiect 47 de ateliere de storytelling și 50 de ședințe ale Clubului de lectură. La activități au participat circa 1707 de copii cu vârsta 3-14 ani, preșcolari la Grădinița Nr.1, „Albinața” din localitate, copii de 7-10 ani, elevi ai claselor primare Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, 32 copii refugiați din Ucraina.

„Solidari cu Ucraina” serviciu dedicat refugiaților dezvoltat în BP Zaim.

Aceste servicii și activități culturale au fost unele din cele mai solicitate, care au avut un impact major asupra dezvoltării bibliotecilor publice din raionul Căușeni și care au contribuit esențial la îmbunătățirea imaginii bibliotecii în comunitate și pentru care au fost realizate și potofolii.

Promovarea activităților bibliotecilor se realizează în cea mai mare parte prin postările pe paginile de Facebook și au contribuit la consolidarea imaginii, dar și la schimbarea atitudinii utilizatorului față de bibliotecă.

Expozițiile noastre virtuale, promovările video ale cărților noi, filmulețe create în bibliotecă sunt plasate în mediul virtual. Bibliotecile se fac cunoscute deja pe Tik-Tok, Instagram, Youtube și pe platforme. Impactul nu a fost chiar pe măsura așteptărilor. Vizualizări avem, și utilizatori care s-au înscris în urma acestor postări s-au atestat, dar nu avem acel flux de utilizatori pe care l-am așteptat. Încă un minus mare al acestor platforme este necesitatea de a posta cât mai des postări cât mai creative pentru a te menține în vizorul utilizatorului virtual, ceea ce este foarte solicitant. Însă această formă de comunicare subliniază avantajele utilizării bibliotecii, accentul punându-se pe gratuitate, veridicitate, accesibilitate și creativitate.

V. Activitate metodologică. Dezvoltare profesională continuă.

5.1 Vizite de studiu.

Anul 2023 a fost mai sărac în ce privește vizitele de studiu.

Biblioteca Oxana Groza fiind implicată într-un proiect pentru adolescenți al Asociației pentru Dezvoltare Durabilă Integrată, a participat ca coordonator la cea de-a XIV-a ediție a Programului de Tabere „ARC”; 2023, organizată de Departamentul pentru Români de Pretutindeni (DRP), Ministerul Familiei, Tineretului și Egalității de Șanse în perioada 24 - 31 iulie 2023.

5.2. Reuniuni metodologice.

Pe parcursul anului 2023 bibliotecarii din raionul Căușeni, au fost reuniți în cadrul a 36 de activități metodologice raionale. Temele principale au fost:

- ✓ Implicarea bibliotecilor în implementarea Agendei ONU 2030;
- ✓ Raportarea 6C; raportul analitic anual;
- ✓ Regulamentul de evidență a colecțiilor;
- ✓ Cadrul de reglementare și standartizare a activității de bibliotecă;
- ✓ Crearea catalogului offline al bibliotecii;
- ✓ Portofoliul serviciilor/proiectelor;
- ✓ Gestionarea portalului ORT;
- ✓ Gestionarea contului Gmail.com;
- ✓ Elaborarea chestionarului în Google Forms;
- ✓ Bazele programului Microsoft Office Word;
- ✓ Bazele programului Microsoft Office Excel;
- ✓ Bazele programului Microsoft Office Power Point;
- ✓ Instrumentele de lucru a paginii Canva;

- ✓ Instrumente avansate de lucru Google Drive;
- ✓ Instrumentele de lucru cu Youtube. Navigarea diverselor secvențe video.

Activitățile au fost desfășurate în format atât fizic cât și on-line. Au participat bibliotecari începători, bibliotecari școlari, specialiști din primării, bibliotecari doritori.

5.3. Activități educaționale pentru bibliotecari.

Pe parcursul anului 2023 bibliotecarii din raionul Căușeni au beneficiat de un șir întreg de instruirii și activități educaționale. Marea parte a activităților sunt programate în cadrul Ofertei Educaționale elaborate de către Biblioteca Raională, care are rol și de Centru biblioteconomic în raion. Dar și instruirile oferite de Centrul Național de Formare al BNRM, BNC, ABRM, USM, ProDidactica, Clasa Viitorului ș.a. au fost în acest an foarte accesibile și accesate. Tematici variate, interesante și foarte actuale pentru toți bibliotecarii. Aducem sincere mulțumiri pentru această posibilitate de „a lumina” teme care erau uitate, sau de a învăța noi tehnici și noi abordări a activității bibliotecilor.

În anul 2023 bibliotecarii BP din rețea 43 de bibliotecari au participat la 894 de ore de instruire non-formală, iar 4 bibliotecari au participat la 345 ore de instruire formale.

BPR Căușeni a oferit 414 ore de instruire non-formală pe diverse teme, pentru 3769 de beneficiari. Toate instruirile livrate au avut caracter non-formal, **4 formatori și 16 teme principale de instruire.**

În anul 2023 Centrul Biblioteconomic Căușeni a organizat pentru bibliotecarii din rețea o Școală de vară a Bibliotecarilor în perioada 08- 11 august. Temele propuse spre instruire au vizat toți bibliotecarii, dar apelul școlii pentru Bibliotecari a fost mai mult destinat bibliotecarilor noi angajați.

Spre mirarea noastră la apel au răspuns maimult bibliotecarii deja inițiați, dar dornici de a învăța ceva nou, de a pune în discuție problemele existente și dorința de a ajunge în toate bibliotecile aceleași standarte. Astfel, la Școala de Vară au participat 34 de bibliotecari din 26 de biblioteci, cât și 8 bibliotecari din BPR Căușeni. Au fost puse în vizor 4 subiecte importante.

Primul subiect abordat a fost baza de date și catalogul intern al bibliotecii. Participanții au învățat să lucreze cu instrumentele Google Drive pentru instruire, iar responsabili de instruire au fost Gargalic Svetlana și Nazaria Vladislav.

La finalul instruirii, participanții au avut ocazia să exerseze utilizarea instrumentelor Google Drive pentru crearea și gestionarea catalogului intern al bibliotecii. Au primit feedback și sugestii de îmbunătățire din partea responsabililor de instruire și au avut posibilitatea de a pune întrebări și a clarifica eventualele nelămuriri.

Al doilea subiect a fost raportul ORT și portofoliul unui nou serviciu de bibliotecă.

Responsabilii de instruire în acest domeniu au fost Popușoi Natalia și Apostol Oxana.

Raportul ORT și portofoliul unui nou serviciu de bibliotecă sunt două instrumente cheie în dezvoltarea serviciilor de bibliotecă care să răspundă nevoilor educaționale și culturale ale toți utilizatorii de bibliotecă din comunitate. Analiza raportului ORT poate oferi o înțelegere mai profundă a acestor nevoi, iar portofoliul poate fi utilizat pentru a prezenta în mod concret și atractiv modul în care biblioteca își propune să le răspundă. Prin utilizarea acestor instrumente împreună, se

poate asigura o abordare strategică și eficientă în dezvoltarea unui serviciu de bibliotecă care să servească comunitatea într-un mod relevant și valoros.

Al treilea atelier de lucru a fost atins subiectul: Metodologia evidenței documentelor în Bibliotecile Publice. Instruirea a fost asigurată de Popșoi Natalia.

Bibliotecile trebuie să monitorizeze și să evalueze în mod constant colecțiile lor pentru a asigura relevanța și actualitatea informațiilor pe care le oferă. Aceasta poate include revizuirea și actualizarea catalogului, eliminarea documentelor depășite sau învechite și adăugarea de noi documente pentru a înțelege nevoile utilizatorilor.

Ultimul subiect abordat, al patrulea, a fost cultura informației și dezvoltarea lecturii de bibliotecă. Responsabila de instruire a fost Liuba Osipov.

Cultura informației și dezvoltarea lecturii de bibliotecă sunt două concepte strâns legate care promovează accesul la informații și formarea de abilități de lectură în cadrul comunității. Acestea se referă la promovarea valorii și importanței cititului și la dezvoltarea de abilități de analiză critică și interpretare a informațiilor. Într-o societate în care informațiile sunt din ce în ce mai accesibile și în care se produce o cantitate mare de conținut, cultura informațiilor devine din ce în ce mai importantă pentru a naviga în mediul informațional.

Biblioteca publică raională „Ion Ungureanu”

Centrul bibliotecomic și metodologic raional pentru bibliotecari

organizează în perioada

08 august - 11 august între orele 09.00 - 11.00

ȘCOALA DE VARĂ PENTRU BIBLIOTECARI

Temele de instruire:

Martți, 08.08. - Catalogul on-line: creare, utilizare; Google Drive;

Miercuri, 09.08. - Raportarea: ORT, analitică, statistică;

Crearea portofoliilor serviciilor și proiectelor bibliotecii;

Joi, 10.08. - Cultura lecturii și cultura informației între teorie și practică;

Vineri, 11.08. - Metodologia evidenței documentelor în bibliotecile publice;

*Altele.

Oferta educațională a BPR Căușeni este integrată în Oferta Educațională Integrată a Centrelor Naționale de Formare Continuă pentru personalul de specialitate din biblioteci. Acest fapt ne dă posibilitatea să ne orientăm mai ușor în spațiul instruirilor ce au loc în republică, să ne mobilizăm atunci, când un segment de instruire este mai puțin acoperit. Pe parcursul anului, unele instruirii, pot fi ajustate, revăzute, sau repetate, în dependență de necesitățile bibliotecarilor din teritoriu. (Oferta educațională pentru anul 2024 se anexează).

5.3 Activitate de cercetare și editorială.

În anul 2023 Biblioteca Publică Raională „Ion Ungureanu” a continuat lucrul asupra elaborării Biobibliografiei „Ioan Găină – un Om ca o instituție” dedicată celor 60 de ani de la nașterea

Raport analitic anual privind activitatea rețelei de Biblioteci Publice Căușeni pentru anul 2023

scriitorului și muzeografului Ioan Găină. Lucrarea este una destul de consistentă și cuprinde toate laturile de activitate și de viață a personalității căușenene. Varianta neredactată a biobibliografiei este încă pe masa Dlui Ioan Găină, care a solicitat să introducă date și documente din arhiva personală pentru o întregire a lucrării.

VI. RESURSE.

6.1. Resurse umane.

Resursele umane sunt primele resurse strategice ale unei instituții. Succesul instituției, gradul de competitivitate al acestuia, pornesc de la premisa că oamenii sunt bunul cel mai de preț al instituției. Bibliotecile publice Căușeni dispun de un potențial profesional care încearcă să înfrunte provocările impuse de era digitală, acționează rapid la schimbări, se îngrijește de autoinstruirea profesională și este la curent cu noutățile legale și de reglementare în domeniu.

Numărul personalului din BP Căușeni în anul 2023 numără 70 unități în echivalent a 52 norme de muncă. (Tabel 8)

- 48 bibliotecari, echivalent a 46 norme de muncă,
- Studii superioare 25 persoane (10 de specialitate)
- Studii medii 22 persoane (11 de specialitate)
- Studii secundare generale 1.

Tulburările în sistemul bugetar legate de crize s-au răsfrânt asupra domeniului pe parcursul întregului an și mai continuă.

Din păcate, avem biblioteci unde s-a răsfrânt vizibil asupra activității sale faptul, că fluctuația cadrelor este foarte mare, bibliotecarii nou veniți nu au studii și nici idee despre activitatea unei biblioteci moderne. La fel, activitatea cu o normă de muncă 0,5 în 10 biblioteci (Tănătarii-Noi, Baccealia, Baurci, Chircăiești, Chircăieștii-Noi, Copanca, Copanca-copii, Tocuz, Ciuflești, BPO nr.1, BPO nr.2) au influențat mult indicatorii de performanță, rezultatele anului ar fi fost mai îmbucurătoare. La moment, 4 biblioteci (Plop-Știubei, Baimaclia, Grădinița și Leuntea) nu activează și nu se știe care va fi soarta lor mai departe. 14 la sută (5 la număr) din totalul bibliotecilor publice din raion nu sunt dotate cu echipament tehnic și în acest proces complicat pentru bibliotecari din cauza crizelor parvenite nu se pot adapta la instruirile și prestarea serviciilor on-line. Mizăm pe ajutorul și sprijinul angajatorilor, adică a APL, pe care îi rugăm să pună umărul la dotarea bibliotecilor cu echipament modern și achiziții de carte.

În bibliotecile din raion activează 70 de angajați, comparativ cu a.2019 când erau 79 de persoane, dintre care 48 în calitate de bibliotecari. Toți bibliotecarii au un nivel de studii de la medii până la superioare de specialitate.

Tabloul (Tabel 7) ce ține de gradul dezvoltării profesionale al bibliotecarilor din raionul Căușeni este următorul :

Tabel 7. *Gradul dezvoltării profesionale al bibliotecarilor.*

Gradul de calificare	2019	2020	2021	2022	2023	Variație
Gradul superior	1	1	1	1	2	+1
Gradul I	7	6	6	7	5	-2
Gradul II	19	20	19	13	13	0
Total	27	27	26	21	20	-1

În anul 2023 personalul din BP a suferit schimbări, numărul personalului deținător de grad de calificare s-a micșorat cu 1 bibliotecar. Printre bibliotecari se atestă intenții de refuz în ce privește obținerea sau confirmarea gradului de calificare din motivul, că nu mai este atât de motivantă această ofertă, care presupune 2 clase adăugătoare la treapta de salarizare, ceea ce constituie în jur de 500 lei lunar. Plus la toate o mare parte din bibliotecari nou angajați nu au studii în corespunzătoare și vechime în muncă pentru a crea un dosar și a plica la un grad de calificare profesională.

Tabel 8. *Indicatori de performanță. Personal.*

	Indicatorii	2019	2020	2021	2022	2023
1	Numărul de angajați/ <i>norme întregi</i>	78 / 62,25	77 / 59,25	75/59	73/57	70/52
2	Număr de personal / <i>norme întregi</i>	49 / 49	52 /50,5	51/48,75	50/48	48/46
3	Numărul de angajați per persoană din populația servită B.1.4.1 (r.1:4 X1000)	0,9	0,9	0,9	0,9	0,8
4	Numărul populației servite	81185	83447	83447	83499	82947
5	Numărul total de ore de instruire profesională formală și non-formală pentru bibliotecari	1476	1213	1075	488	1308
6	Numărul de ore formare per bibliotecar B.4.2.2.2 (r.5: 2)	30	23	21	10	27
7	Procentul de personal implicat în parteneriate și proiecte de colaborare B.4.2.4	81%	73%	69%	75%	60%

anul	Sub 25 ani	25-54 ani	55+ ani	Total bibliotecari
2022	1	28	21	50
2023	0	27	21	48

6.2 Resurse tehnologice.

Informatizarea și conectarea bibliotecilor la rețeaua de Internet sunt procese inevitabile într-o societate cognitivă. Actualmente, bibliotecile publice activează utilizând TIC, care oferă posibilitate de a pune la dispoziția utilizatorilor atât servicii noi, cât și modernizarea celor tradiționale, precum și oportunitatea de a atrage noi utilizatori.

Dezvoltarea componentei echipament și soft a rețelei locale

La sfârșitul anului 2023, cele 40 de lăcașe ale BP Căușeni dispuneau de :

- 35 de biblioteci dețin calculatoare – 33 au conectare la Internet
- 145 de calculatoare – 141 conectate la Internet;
- 36 de multifuncționale, 9 imprimante simple și 5 color;
- 21 alte echipamente
- 1 tablă interactivă
- 37 tablete
- 3 roboți Lego Mindstorms

Pe tot parcursul anului 2023, 33 din BP Căușeni oferă utilizatorilor și serviciul internet WiFi.

BPR a reușit să obțină din proiecte 2 laptopuri, 5 tablete, 2 calculatoare de masă, să facă restartarea/ upgradarea la toate calculatoarele existente în bibliotecă.

La nivel de raion, din cele 40 biblioteci, 5 nu sunt dotate cu echipament, dar bibliotecarii participă la instruirile IT, fiind interesați să cunoască tehnologiile.

BP din raion sunt amplasate în majoritate în spații proprii (39) și speciale (25) sau reamenajate (15). Majoritatea din ele activează în condiții satisfăcătoare, unele au beneficiat de reparații cosmetice și chiar capitale, dar cea mai mare problemă rămâne a fi încălzirea pe timp de iarnă, care este rezolvată parțial cu sobe sau încălzitoare electrice. 3 dintre biblioteci au nevoie de reparație capitală, una din ele (s.Leuntea) este în stare avariata și și-a sistat activitatea din acest motiv, iar primarul tinde să lichideze biblioteca definitiv în localitate.

6.3 Resurse financiare.

Conform prevederilor legislative la compartimentul financiar-contabil s-a simțit o colaborare cu organele de decizie și APL în realizarea obiectivelor, dar în unele cazuri și o reticență destul de vădită în ce privește finanțarea necesităților bibliotecii.

Bibliotecile Publice din sate continuă să fie dirijate de **bibliotecari principali** sau chiar doar de **bibliotecar** chiar dacă, conform legii o bibliotecă trebuie să fie condusă de un director sau șef de bibliotecă. Bibliotecarii din teritoriu participă tot mai activ și mai insistent la repartizarea surselor financiare pentru instituție. În acest mod, majoritatea bibliotecilor au reușit să fie dotate cu echipament necesar, să fie efectuate la timp reparații curente ale încăperilor și a calculatoarelor, iar achiziția de carte să fie controlată de bibliotecar și să corespundă cu cerințele utilizatorilor.

Activitatea administrativă a BPR Căușeni a fost orientată la administrarea, gestionarea și întreținerea instituției. Astfel, BPR Căușeni nu a dus lipsă de surse financiare pentru asigurarea procesului de lucru cu rechizite de birotică, mărfuri de uz casnic, dezinfectante, achitarea serviciilor informaționale, reparații curente a echipamentului. Au fost procurat mobilier – dulap, o tumbă pentru materiale de lucru, 2 mese pentru angajați, rafturi, scaune în sumă de 30000 lei. Achiziția de carte și periodice a constituit doar la BPR 95 mii lei din bugetul alocat. Biblioteca raională prin activitatea sa în diferite proiecte a obținut venituri în sumă de peste 340 000 lei în formă de carte, mobilier, echipament TIC, birotică, jocuri de masă și alte finanțări

Principalele cheltuieli financiare ale bibliotecilor teritoriale din raionul Căușeni (Tabel 10, 11) pentru anii 2019-2023 putem să le clasificăm în următorul mod :

Tabel 10. *Cheltuieli financiare.*

Articolul, cheltuieli, lei	2019, lei	2020, lei	2021, lei	2022, lei	2023, lei	Variație (comparativ cu a.2022) lei
Personal	3722586	3295538	3544509	3999570	4005018	+5448
Achiziții documente	202450	272340	186986	172685	262040	+89355
Reparații	42942	122453	103501	60951	100325	+39374
informatizare	104030	121627	91089	98494	136125	+37631
Alte cheltuieli	392311	695769	673998	1126798	1257201	+130403
Total buget, cheltuieli	4513983	4507727	5782022	4423912	5690509	+1266597
Fonduri atrase	31600	27475	31776	257665	340300	+82635

Din acest tabel deducem ușor variațiile cheltuielilor financiare, care au intervenit în anul 2023. Au crescut cu aproximativ mii lei cheltuielile pentru achiziții de documente, acest fapt este foarte îmbucurător. La fel, au crescut cheltuielile pentru informatizare, reparații și alte cheltuieli pentru activitatea zilnică a bibliotecilor, dar și fondurile atrase sunt în creștere.

Îmbucurător este faptul, că bibliotecarii reușesc în continuare să atragă fonduri ne vorbește despre o activitate fructuoasă a bibliotecarilor în domeniul Advocacy.

Tabel 11. *Indicatorii de performanță. Cheltuieli financiare. Subvenții (fonduri atrase).*

Nr .	Indicatorii	2019	2020	2021	2022	2023
1.	Bugetul Total al al bibliotecilor, lei	4513983	4664267	5782022	4423912	5690509
2.	Suma din subvenții, lei	31600	27475	31776	257665	340300
3.	<i>Procentul din bugetul bib-lor provenit din subvenții. B.4.3.1 (r.2:1 X100)</i>	<i>0,7%</i>	<i>0,6%</i>	<i>0,5%</i>	<i>5,8%</i>	<i>6%</i>
4.	Buget utilizat de biblioteci (fără subvenții), lei	4432719	4480252	4667149	4198023	5350209
5.	<i>Procentul din bugetul instituției alocat bibliotecii. B.4.3.2 (r.4:1 X100)</i>	<i>98%</i>	<i>96%</i>	<i>81%</i>	<i>95%</i>	<i>94%</i>

VII. CONCLUZII. PROBLEME ȘI ORIENTĂRI DE PERSPECTIVĂ.

7.1 Concluzii despre rezultatele obținute în anul 2023.

Anul 2023 a intrat în istorie marcat criza războiului din Ucraina, care continuă de 2 ani și anul electoralei locale. Toate sferele de activitate au revenit, însă, mai mult sau mai puțin la normal. Bibliotecarii au reușit să revină la activități interesante și interactive ca până la restricțiile legate de Covid-19, numărul de participanți la ctivitățile de bibliotecă devenind tot mai numeros. Punându-și creativitatea și cunoștințele în lucru, bibliotecarii au continuat cu noi inițiative, participând în proiecte comunitare și inventând noi servicii, reușind să-și păstreze utilizatorii fideli și locul de muncă.

Scopul managementului reuselor umane din biblioteci a fost și este de a stimula performanțele bibliotecarilor, de a atinge satisfacții profesionale prin nivelul de instruire, autoinstruire și cunoaștere. Includerea în planul de activități a BPR Căușeni, ca centru metodologic pentru bibliotecile teritoriale a unui plan de consolidare a culturii instituționale, de motivare, de instruire și de cooperare mai strânsă a bibliotecarilor din raion. Vom crea un mediu în care bibliotecarii să continue să învețe, să se perfecționeze și să se manifeste pentru creștere profesională.

BP din rețeaua Căușeni au fost, în majoritatea lor, un spațiu informațional și cultural atractiv pentru cetățeni. O parte mare din bibliotecari au lucrat cu fondul de carte, înaintând spre casare literatura învechită și revizuirea politicilor de bibliotecă existente. Un exercițiu foarte bun a fost participarea la diverse conferințe online organizate de CFC al BNRM, BNC. Conferințele online sunt binevenite și bine tolerate de bibliotecari.

Utilizatorii bibliotecilor s-au obișnuit să urmărească expozițiile de carte pe paginile Facebook ale bibliotecilor, să interacționeze virtual, și să lase un feedback.

Promovarea activităților bibliotecilor se realizează în cea mai mare parte prin postările pe paginile de Facebook ale fiecărei entități în parte. BPR are blog, cont pe canalul Youtube, Tik-tok, Instagram, BO Căinari socializează și pe Odnoclassniki. Prezența bibliotecilor în social-media a contribuit la consolidarea imaginii, dar și la schimbarea atitudinii utilizatorului față de bibliotecă. Această formă de comunicare subliniază avantajele utilizării bibliotecii, accentul punându-se pe gratuitate, veridicitate, accesibilitate și creativitate.

Anul 2024 vine cu noi provocări, urmează să dezvolțăm mai multe servicii bazate pe necesitățile comunității atât cu prezență fizică, cât și la distanță, să ne dezvoltăm și mai mult abilitățile în domeniul TIC și utilizarea lor cât mai activă în toate domeniile de activitate biblioteconomică. Implementarea în continuare a schimbărilor legate de intrarea în vigoare a modificărilor Legii cu privire la biblioteci, să ținem cont de noile regulamente și de propriile strategii de dezvoltare. Ne așteaptă un an, când va trebui să demonstrăm în continuare, că activăm în corespundere cu regulamentele și instrucțiunile care reglementază activitatea bibliotecilor. Este important, ca fiecare angajat să fie informat foarte bine și să ia în calcul toate avantajele legii.

7.2 Analiza SWOT pentru anul de referință 2023.

Analiza SWOT implică înțelegerea și analizarea punctelor tari și a celor slabe ale BPR Căușeni, filialele ei și bibliotecile din raion, precum și identificarea aspectelor care ar putea favoriza sau amenința viabilitatea acestora. În acest fel, se vor putea valorifica la maxim punctele forte, se vor evidenția deficiențele, se vor valorifica ocaziile favorabile și se vor lua măsuri de diminuare a riscurilor.

<i>Funcție forte</i>	<i>Puncte slabe</i>
Localurile BP dispun de un mediu adecvat studiului cu spații dotate și confortabile: mobilier fără carcasă, echipament IT divers și periferice; fond de carte divers, Sală multimedia, Club de robotică; • 21 % din populația-țintă este utilizatoare de servicii ale BP; • Colecții bogate de resurse informaționale pe care bibliotecile le dețin, fiind unicul loc de păstrare a patrimoniului scris din localitate; • BP oferă servicii de informare și recreere orientate pe categorii de vârstă, interese, precum și activități de rang	• Resurse financiare insuficiente pentru achiziția de publicații și rata de înnoire activă a fondului; • Creșterea prețului la carte și edițiile periodice ; • Personal calificat insuficient; • Cheltuieli de întreținere mari; • Uzură morală și fizică avansată a unor echipamente; • Capacitate scăzută de atragere de donații ori de alte surse extrabugetare;

national și internațional cu impact major, festivaluri și conferințe;

- BP oferă instruire IT gratuite;
- BP oferă servicii moderne pentru toate grupurile de utilizatori;
- Vizibilitatea activității BP prin actualizarea permanentă a paginilor de Facebook și a altor rețele de socializare;
- Personal calificat, flexibil, pregătit provocărilor noilor tendințe moderne;
- Valorificarea colecțiilor prin crearea catalogului offline;
- 33 de BP oferă acces la Internet gratuit, îndrumare în utilizarea calculatorului precum și ajutor la solicitarea utilizatorului de a găsi o anumită informație;
- Utilizarea BP pentru prestarea serviciilor e-gov: plăți online, depunerea cererilor pentru serviciile stării civile, s.a.;
- Bibliotecarul este bine instruit, are abilități în managementul proiectelor;
- Crearea de medii creative pentru grupurile de utilizatori ce au ales ca loc de întâlnire, de socializare, biblioteca publică.
- Bibliotecarul este bine instruit, are abilități în managementul proiectelor;
- Bibliotecarii au reușit să înregistreze marea parte a cetățenilor în platforma compensații.gov.md.

- Motivare slabă pentru dezvoltarea și menținerea voluntariatului, prin intermediul cărora să-și poată extinde și diversifica activitățile;

- Lipsa interesului mediului de afaceri are o implicare redusă în susținerea activităților cultural-sociale organizate de bibliotecile publice;

- Conștientizarea insuficientă de către APL și comunitate precum că bibliotecile publice au rol de centru cultural, centru de informare, centru de educație nonformală;

- Migrarea personalului, fluctuația cadrelor ;

- Avansarea permanentă a tehnologiilor cere solicitări permanente pentru menținerea la zi a infrastructurii de aplicații și de echipamente;

- Accesibilitatea tot mai mare la sursele alternative de informare - Internet, Radio, Televiziune duce la descreșterea numărului de vizite și scăderea interesului față de bibliotecă ;

- Este complicată monitorizarea bibliotecilor publice teritoriale. Cerințele sunt mari, capacitățile unor bibliotecari sunt limitate. Fluctuația cadrelor este mare. Ne solicită mult timp lucrul cu ei;

- Bibliotecarii din instituțiile de învățământ sunt la nivel foarte slab profesional. Nu cunosc calculatorul și legislația. Este foarte solicitant lucrul cu ei;

- Puțini specialiști în domeniu au mai rămas în sistem ;

Oportunități:

- Posibilități sporite de perfecționare profesională continuă. Cursuri online, ateliere profesionale diverse oferă șanse pentru toți bibliotecarii să crească profesional;
- Perfecționarea profesională continuă a bibliotecarilor asigură progrese în dezvoltarea serviciilor de bibliotecă, în atragerea de parteneri și fonduri pentru susținerea inițiativelor de bibliotecă;

Pericole:

- Limitarea bugetele bibliotecilor;
- Schimbările politice și social-economice;
- Insuficiența programelor guvernamentale de sprijin al bibliotecilor;
- Criza financiară;

• Dezvoltarea competențelor bibliotecarilor și partenerilor de a acumula fonduri și alte resurse pentru inițierea unor noi servicii de bibliotecă;• Intensificarea colaborării cu mass media în scopul diseminării succeselor bibliotecii și a utilizatorilor ei;• Diversificarea parteneriatelor pentru a obține susțineri în acumularea de resurse pentru dezvoltarea colecțiilor și a serviciilor noi adresate diferitor categorii de utilizatori;• Perfecționarea mecanismului de colaborare cu bibliotecile din toată rețeaua raională pentru a promova mai rapid schimbările în bibliotecile din raion. Replanificarea programului de asistență metodologică pentru bibliotecarii din teritoriu;• Diversificarea programelor și formelor de perfecționare oferite bibliotecarilor din bibliotecile Publice..	• Criza demografică;• Progresul rapid al tehnologiilor informaționale;• Diminuarea numărului de utilizatori activi;• Creșterea rapidă a prețurilor pentru achiziții de documente, resurse, echipamente;• Optimizarea irelevantă instituțională și a personalului;• Diminuarea interesului utilizatorilor pentru resursele documentare ale bibliotecilor;• Războiul din Ucraina.

ANEXE.

- 1. Indicatori de performanță identificați pentru rețeaua de biblioteci din raionul Căușeni.**
- 2. Reuniuni metodologice organizate de BPR Căușeni.**
- 3. Reuniuni profesionale la care au participat bibliotecarii din BPR „Ion Ungureanu” Căușeni în anul 2023**
- 4. Link-uri ale celor mai importante activități ale BPR promovate pe Facebook în anul 2023.**

Anexa 1.

Indicatori de performanță ai rețelei de biblioteci Căușeni .

n/ o	Denumirea indicatorului	Obiectiv	Cuantumul indicatorului				
			2019	2020	2021	2022	2023
1	<i>Rata de circulație. B.2.1.1</i>	<i>Evaluarea nivelului global de utilizare a unui fond de împrumut. Poate de asemenea servi la evaluarea corespunderii mărimii colecției necesităților populației servite</i>	<i>0,71</i>	<i>0,47</i>	<i>0,45</i>	<i>0,33</i>	<i>0,42</i>
2	<i>Împrumut pe cap de locuitor. B.2.1.2</i>	<i>Obiectivul este de a stabili rata de utilizare a colecțiilor de bibliotecă de către populația servită de aceasta</i>	<i>3,6</i>	<i>2,3</i>	<i>2,2</i>	<i>1,6</i>	<i>2,0</i>
3	<i>Intrări în bibliotecă pe cap de locuitor. B.2.2.1</i>	<i>Evaluarea capacității bibliotecii de a atrage utilizatorii pentru a-i oferi serviciile sale.</i>	<i>2,2</i>	<i>1,5</i>	<i>1,5</i>	<i>2,3</i>	<i>2,0</i>
4	<i>Rata de participare la activitățile organizate de bibliotecă. B.2.2.4</i>	<i>Evaluarea interesului manifestat de populația servită față de activitățile organizate de bibliotecă.</i>	<i>51</i>	<i>21</i>	<i>20</i>	<i>154</i>	<i>219</i>
5	<i>Numărul de participări la orele de instruire B.2.2.5</i>	<i>Evaluarea capacității bibliotecii de a ajunge la utilizatori, organizând acțiuni de instruire în utilizarea serviciilor</i>	<i>20</i>	<i>8</i>	<i>8,2</i>	<i>13</i>	<i>20,7</i>
6	<i>Procentul de frecvență de către populația țintă. B.2.4.1</i>	<i>Evaluarea reușitei bibliotecii în a contacta și atrage populația țintă</i>	<i>28 %</i>	<i>21%</i>	<i>20</i>	<i>18%</i>	<i>21%</i>
7	<i>Cost per împrumut. B.3.1.1</i>	<i>Evaluarea costului serviciilor de bibliotecă în funcție de numărul de împrumut</i>	<i>15</i>	<i>23</i>	<i>25</i>	<i>33</i>	<i>33,5</i>
8	<i>Costul achizițiilor per împrumut . B.3.1.2</i>	<i>Evaluarea costului achizițiilor per împrumut și eficiența politicii de dezvoltare a colecției orientate spre utilizatori</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>1,5</i>	<i>2</i>	<i>2,3</i>
9	<i>Raportul între cheltuieli pentru achiziții și chelt. pentru personal. B.3.3.3</i>	<i>Raportarea costurilor de achiziții la costul de personal pentru a stabili dacă biblioteca consacră o parte pertinentă din mijloacele sale colecției</i>	<i>0,08</i>	<i>0,11</i>	<i>0,07</i>	<i>0,06</i>	<i>0,09</i>
10	<i>Cost per utilizator B.3.4.1</i>	<i>Evaluarea costului serviciilor de bibliotecă în ceea ce privește numărul de utilizatori</i>	<i>227</i>	<i>310</i>	<i>337</i>	<i>346</i>	<i>405</i>

11	<i>Rata de ocupare a locurilor din bibliotecă. B.2.3.1</i>	<i>Evaluarea ratei globale de utilizare a locurilor destinate lecturii sau studiilor în bibliotecă prin estimarea procentului de locuri în folosință la un anumit moment dat</i>	88%	91%	81%	81%	85%
12	<i>Cost per intrări fizice și virtuale. B.3.4.2</i>	<i>Evaluarea costului serviciului de bibliotecă în funcție de numărul de intrări și/sau vizite virtuale</i>	24	36	37	24	35
13	<i>Numărul de angajați per persoană din populația servită. B.1.4.1</i>	<i>Acest indicator are ca obiectiv evaluarea numărului de angajați ai bibliotecii per 1000 de persoane din populația servită</i>	0,9	0,9	0,9	0,9	0,8
14	<i>Numărul de ore formare per bibliotecar. B.4.2.2.2</i>	<i>Evaluarea perfecționării competențelor personalului de bibliotecă prin participarea la orele de instruire</i>	30	23	21	10	27
15	<i>Spațiul pentru public per persoană. B.1.3.1 (m.p.)</i>	<i>Evaluarea importanței bibliotecii ca loc de studiu, întâlniri, centru de învățare și indică suportul instituției pentru aceste sarcini</i>	6,5	6	5,5	5,2	5,2
16	<i>Procentul de personal implicat în parteneriate și proiecte de colaborare B.4.2.4</i>	<i>Evaluarea colaborării locale, naționale, internaționale a bibliotecii, respectiv, importanța și impactul ei asupra bibliotecii</i>	81%	73%	69%	75%	60%
17	<i>Procentul din bugetul bibliotecii provenit din subvenții speciale sau din resurse proprii. B.4.3.1</i>	<i>Evaluarea capacității bibliotecii de a obține resurse financiare suplimentare</i>	0,7%	0,6%	0,5%	5,8%	6%
18	<i>Procentul din bugetul instituției alocat bibliotecii. B.4.3.2</i>	<i>Măsurarea părții bibliotecii (exprimat în termeni de unități monetare investite), în interiorul structurii organizaționale și evaluarea aportului financiar al instituției</i>	98%	96%	81%	95%	94%
19	<i>Aciziții per capita (u.m.)</i>	<i>Numărul de volume achiziționate per cap de locator</i>	0,09	0,04	0,04	0,02	0,03

Anexa 4.

Link-uri ale celor mai

importante activități ale BPR

promovate pe Facebook

în anul 2023.